

godina

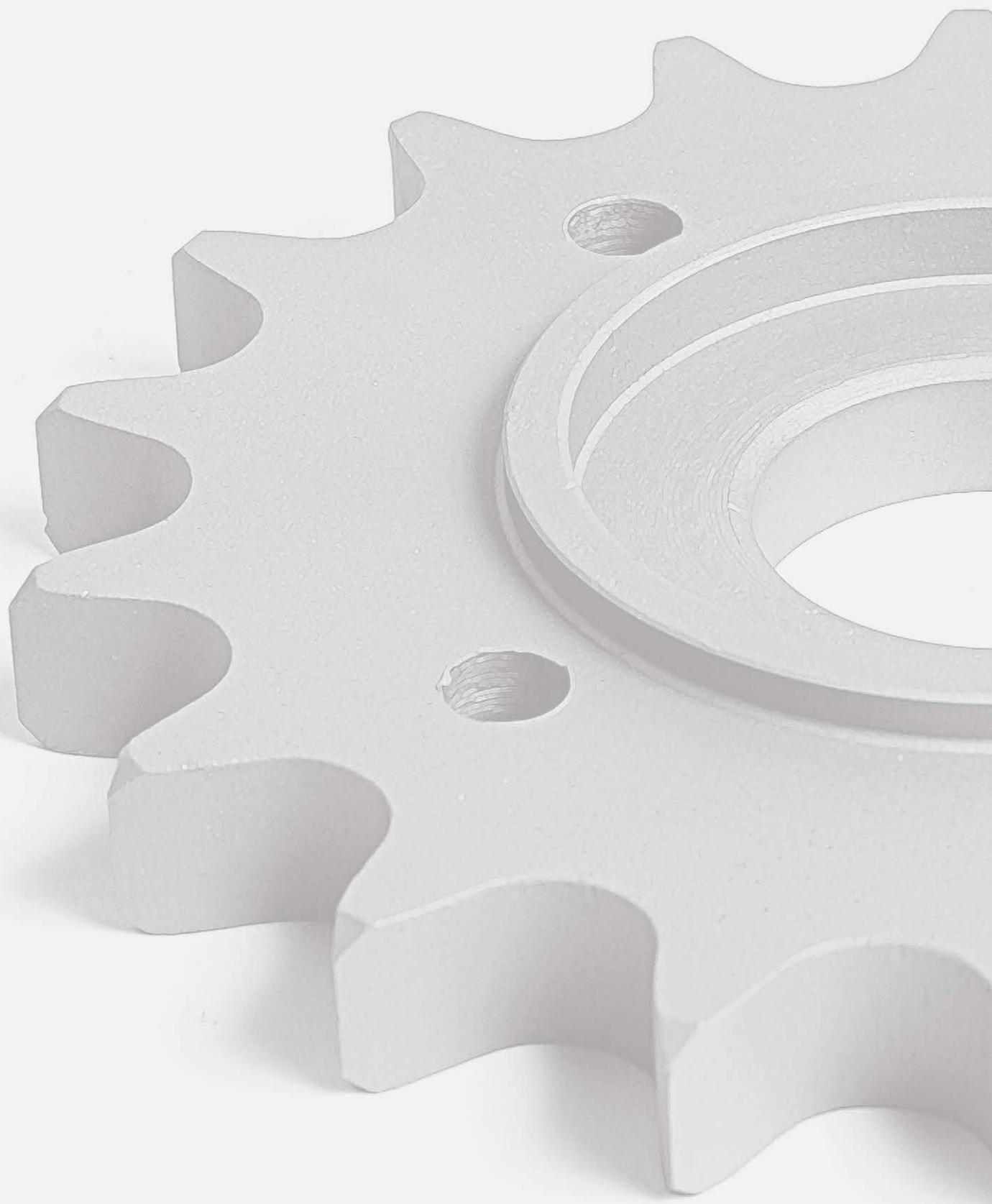

PRIVREDNA
KOMORA
CRNE GORE

Izveštaj o radu

2017.

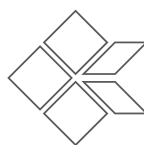

Privredna komora Crne Gore **Izvještaj o radu**

2017.

godina

PRIVREDNA
KOMORA
CRNE GORE

SADRŽAJ

1.	Organi komore i odbori udruženja	6
1.1.	Skupština	6
1.2.	Upravni odbor	6
1.3.	Nadzorni odbor	7
1.4.	Odbori udruženja i drugi oblici organizovanja i rada	7
2.	Unapređenje poslovnog ambijenta	10
2.1.	Sastanak privrednika sa premijerom	10
2.2.	Privredno zakonodavstvo	11
2.3.	Eliminisanje biznis barijera	11
2.4.	Strategije, analize i informacije	13
2.5.	Konferencije	14
3.	Promocija privrede	18
3.1.	Nagrada PKCG	18
3.2.	Dobro iz Crne Gore	18
3.3.	Sajmovi	19
3.4.	Sertifikat EXCELLENT SME	19
4.	Međunarodne aktivnosti	20
4.1.	Međunarodne komorske asocijacije	20
4.2.	Međunarodna privredna saradnja	22
5.	Evroatlanske integracije	29
5.1.	Evropske integracije	29
5.2.	NATO i ekonomija	30
5.3.	Zajednički konsultativni odbor Evropskog ekonomskog socijalnog komiteta i Crne Gore	30
6.	Obrazovne aktivnosti	31
6.1.	Seminari, okrugli stolovi, prezentacije, radionice	31
6.2.	Sistem obrazovanja	32
7.	Projekti	34
8.	Administrativni poslovi	42
9.	Sudovi pri Komori	44
10.	Informisanje	45

1. ORGANI KOMORE I ODBORI UDRUŽENJA

1.1 SKUPŠTINA

U toku 2017. godine održane su dvije sjednice najvišeg organa, Skupštine Privredne komore Crne Gore.

Prva sjednica Skupštine Privredne komore u 2017. godini održana je 17. marta. Na sjednici su usvojeni Izvještaj o radu Komore za 2016. godinu i Odluka o utvrđivanju godišnjeg računa za 2016. godinu.

Donijeta je odluka o izboru novih članova u odbore udruženja. Donijete su i odluke o izmjenama i dopunama odluka o izboru članova Odbora udruženja energetike i rudarstva i Odbora udruženja građevinarstva i industrije građevinskog materijala.

Skupština je donijela i Odluku o potvrđivanju mandata predsjedniku Komore Velimiru Mijuškoviću.

Na sjednici Skupštine održanoj 14. decembra Vlastimir Golubović, diplomirani ekonomista, ugledni privrednik, vlasnik kompanije Velelex i suvlasnik rizorta „Ruža vjetrova“, izabran je jednoglasno za novog predsjednika Privredne komore Crne Gore.

Skupština je u skladu sa nadležnostima utvrđenim Statutom donijela Program rada za 2018. godinu, Odluku o osnovici i stopi za obračun članskog doprinosa za 2018. godinu, Odluku o finansijskom planu za 2018. godinu. Usvojena je Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o izboru članova Skupštine i Upravnog odbora.

Skupština je donijela i Odluke o prestanku važenja Odluke o izboru Velimira Mijuškovića za Predsjednika Komore kao i Odluku o prestanku važenja Odluke o izboru Stanka Zlokovića za potpredsjednika.

1.2 UPRAVNI ODBOR

Održano je pet sjednica Upravnog odbora.

Na sjednici Upravnog odbora, održanoj 16. marta, utvrđeni su predlozi: Izvještaja o radu Komore za 2016. godinu, Odluke o utvrđivanju godišnjeg računa za 2016. godinu i Odluke o potvrđivanju mandata predsjedniku Komore.

Donijeti su Odluka o imenovanju Savjeta za dodjelu žiga vizuelnog označavanja crnogorskih proizvoda „Dobro iz Crne Gore“, zatim Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju i usvojena je Lista kategorija registratorske građe sa rokovima čuvanja.

Članovi Upravnog odbora su donijeli odluku da doniraju u humanitarne svrhe sredstva u iznosu od 1.000 eura, od dnevnica i naknada za prevoz za 2016. godinu, nevladinom udruženju roditelja djece i omladine sa posebnim potrebama „Rastimo zajedno“ iz Danilovgrada.

U radu sjednice Upravnog odbora u proširenom sastavu održanoj 23. juna učestvovao je i predsjednik Vlade Duško Marković sa sarad-

nicima. Predstavljena je "Analiza fiskaliteta na nacionalnom i lokalnom nivou" koju je uradila Stručna služba Privredne komore.

Pored pregleda fiskaliteta na nacionalnom i lokalnom nivou, analiza sadrži uporednu praksu u zemljama regiona i zemljama EU, zatim rezultate istraživanja koje je sprovedeno u svrhu prikupljanja relevantnih podataka i stavova privrede, te zaključke i preporuke.

Na sjednici Upravnog odbora održanoj 6. oktobra donijete su: Odluka o pokretanju postupka za izbor Predsjednika Privredne komore Crne Gore, Odluka o osnivanju Centra za edukaciju u drumskom saobraćaju i Odluka o obrazovanju Odbora za obilježavanje jubileja 90 godina Privredne komore Crne Gore. Predlog Zakona o Privrednoj komori Crne Gore bio je tema sjednice Upravnog odbora održane 7. novembra.

Zakon o Privrednoj komori donijet 1998. godine ali su promijenjene društveno-ekonomske okolnosti uslovile potrebu donošenja prilagođenog zakonskog rješenja.

Formirana je radna grupa za izradu Nacrta zakona, koja je tokom izrade teksta imala pomoć domaćih i međunarodnih eksperata. Takođe, u izradi teksta Nacrta zakona korišćena su uporedna iskustva iz zemalja EU (Austrija, Francuska, Grčka, Holandija, Italija, Luksemburg, Njemačka i Španija), kao i zemalja regiona (Bosna i Hercegovina, Hrvatska i Srbija).

Ocijenjeno je da se Predlogom zakona o Privrednoj komori kvalitetnije i preciznije uređuje rad Privredne komore kao i da se jasno definišu uloga i značaj koji Komora ima u zastupanju, ostvarivanju i unapređivanju interesa cjelokupne crnogorske privrede.

Skupština Crne Gore, na devetoj sjednici Drugog redovnog zasjedanja u 2017. godini, 26. decembra donijela je Zakon o Privrednoj komori Crne Gore.

Na sjednici održanoj 8. decembra Upravni odbor je utvrdio predloge Programa rada, Odluke o osnovici i stopi za obračun članskog doprinosa, te Odluke o finansijskom planu za 2018. godinu.

1.3 NADZORNI ODBOR

Održane su četiri sjednice Nadzornog odbora.

U skladu sa nadležnostima utvđenim Zakonom i Statutom, Nadzorni odbor je razmatrao Izveštaj o radu i Izveštaj o finansijskom poslovanju Komore za 2016. godinu, Odluku o utvrđivanju godišnjeg raču-

na Komore za 2016. godinu, Program rada Komore za 2018. godinu, Odluku o osnovici i stopi za obračun članskog doprinosa za 2018. godinu i Odluku o finansijskom planu Komore za 2018. godinu, na iste davao pozitivno mišljenje i upućivao ih Skupštini Komore na usvajanje.

Osim godišnjih izvještaja, Nadzorni odbor je razmatrao izvještaje o radu i finansijskom poslovanju Komore za svaki kvartal posebno.

1.4 ODBORI UDRUŽENJA I DRUGI OBLICI ORGANIZOVANJA I RADA

U cilju unapređivanja rada i poslovanja, usklađivanja zajedničkih interesa, predlaganja mjera za unapređenje privrednog ambijenta i poboljšanje uslova poslovanja, članice Komore se, prema pretežnoj djelatnosti koju obavljaju, organizuju u granska udruženja.

Tokom 2017. godine održane su 44 sjednice odbora udruženja, na kojima se između ostalog raspravljalo o:

- Formiranju berze električne energije Crne Gore
- Mogućnosti korišćenja pepela iz Termoelektrane Pljevlja
- Rekonstrukciji i modernizaciji HE "Piva"
- NATO standardima u metalnoj industriji
- Izvještaju o radu Uprave za šume za 2016. godinu
- Javnom pozivu o davanju šuma na korišćenje prodajom drveta u dubjećem stanju za 2017. godinu
- Odluci o davanju šuma u državnoj svojini na korišćenje prodajom drveta u dubjećem stanju, za 2017. godinu
- Odluci o dopuni odluke o privremenom ograničenju izvoza određenih drvnih sortimenata
- Predlogu reorganizacije koncepta koncesionog korišćenja šuma
- Programu gazdovanja šumama za 2017. godinu
- Agrobudžetu za 2017. godinu
- Domaćim proizvodima – pozicioniranje i plasman na tržištu
- Privrednim kretanjima u agraru u 2016. godini
- Realizaciji Javnog poziva za IPARD LIKE 2:2
- Formiranju Centra za edukaciju u drumskom saobraćaju pri PKCG

- Medijskoj kampanji bezbjednosti u saobraćaju "Bezbjedno u autobusu"
- Razvojnim potencijalima Luke Bar
- Saobraćajnoj infrastrukturi – osnovu ekonomskog povezivanja Regiona
- Izboru materijala u funkciji smanjenja potrebne i ugrađene energije kod zgrada
- Mjerama zaštite domaćih proizvođača građevinskog materijala od neloyalne konkurencije
- Planu aktivnosti Agencije za izgradnju Podgorice za 2017. godinu
- Planu aktivnosti Direkcije javnih radova za 2017. godinu
- Portalu za povezivanje i unapređenje saradnje između škola i preduzeća
- Pregledu stanja na izgradnji dionice autoputa Smokovac-Mateševo
- Upravljanju građevinskim otpadom u Crnoj Gori
- Kontrolu prehrambenih proizvoda u spoljnotrgovinskom prometu
- Poslovnom ambijentu u sektoru trgovine
- Implementaciji relevantnih propisa za prevazilaženja problema buke na otvorenom
- Planu pripreme ljetnje turističke sezone za 2017. godinu
- Planu pripreme zimske turističke sezone 2017/2018
- Sezonskom zapošljavanju u turizmu domaće i strane radne snage
- Poslovnom ambijentu u sektoru malih i srednjih preduzeća
- Jačanju konkurentnosti izvoza malih i srednjih preduzeća u prioritetnim sektorima
- Kreditnoj podršci Investiciono razvojnog fonda za 2017. godinu
- Programima podsticaja razvoja malih i srednjih preduzeća
- Programu povećanja konkurentnosti kroz usaglašavanje sa zahtjevima međunarodnih standarda poslovanja
- Programu razvoja klastera u Crnoj Gori
- Programu za unaprjeđenje inovativnosti malih i srednjih preduzeća u prerađivačkoj industriji za 2017. godinu
- Učešću malih i srednjih preduzeća u javnim nabavkama NATO sistema
- Uticaju fiskalnih i parafiskalnih opterećenja na poslovanje malih i srednjih preduzeća
- Razvoju malih i srednjih preduzeća preko fondova EU
- Normativnim aktivnostima u sektoru osiguranja
- Korporativnom upravljanju banaka u susret novoj regulativi
- Izvještaju o stanju na tržištu kapitala Crne Gore za 2016. godinu
- Mogućnostima razvoja i unaprjeđenja institucionalne saradnje u ICT sektoru
- Pregledu tržišta elektronskih komunikacija
- Saradnji ICT sektora i visokoškolskih ustanova koje imaju ICT programe studija
- Sistemu menadžmenta za upravljanje IT usluga ISO 20000-1:2011
- Smjernicama za bezbjednost i zaštitu informacija u sajber prostoru
- Implementaciji pojednostavljenih carinskih postupaka
- Prijavljivanju pošiljki životinjskog porijekla koje se uvoze u Crnu Goru
- Prosječnom vremenu carinskog postupka
- Evropskim integracijama i poglavljima: 3 – Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga; 7 – Pravo intelektualne svojine; 10 – Informatičko društvo i mediji; 11 – Poljoprivreda i ruralni razvoj; 12 – Bezbjednost hrane, veterinarstvo i fitosanitarni nadzor; 13 – Ribarstvo; 17 - Ekonomska i monetarna unija; 19 – Socijalna politika i zapošljavanje; 29 – Carinska unija; 30 – Vanjski odnosi;
- Projektima iz oblasti vodosnadbijevanja
- Strategiji upravljanja vodama

Pored odbora udruženja u Komori postoje i koordinacioni odbori¹ kao posebni oblici organizovanja i rada sa ciljem razmatranja pitanja od značaja i zajedničkog interesa za više oblasti privrede.

Tokom 2017. godine održano je 8 sjednica Koordinacionih odbora, na kojima se raspravljalo o:

- Eko fondu
- Eko industriji za reciklažu komunalnog otpada
- Izboru materijala u funkciji smanjenja potrebne i ugrađene energije zgrada
- Kvalitetu i etici
- Pariskom sporazumu
- Realizaciji planova upravljanja otpadom
- Registrima sertifikovanih organizacija za sisteme kvaliteta i konsultanata za sisteme kvaliteta
- Registru vodećih ocjenjivača za sisteme kvaliteta
- Tehnologiji i opremi za proizvodnju pjenastih betona
- Privrednim rezultatima u turizmu u 2017. godini
- Suzbijanju sive ekonomije u turizmu
- Sezonskom zaposljavanju domace radne snage u turizmu
- Zakonu o zaštiti lica i imovine.

¹ KOO za kvalitet, KOO za privatnu zaštitu lica i imovine, KOO za žensko preduzetništvo, KOO za energetska efikasnost i zaštitu životne sredine, KOO za zdravstveni turizam, KOO za privredno zakonodavstvo

2. UNAPREĐENJE POSLOVNOG AMBIJENTA

2.1 SASTANAK PRIVREDNIKA SA PREMIJEROM

Tradicionalni sastanak privrednika sa predsjednikom Vlade organizovan je u Privrednoj komori Crne Gore 22. decembra.

Pored premijera Duška Markovića, iz Vlade su u radu skupa učestvovali potpredsjednik Vlade i ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja Milutin Simović, ministri ekonomije Dragica Sekulić, rada i socijalnog staranja Kemal Purišić, održivog razvoja i turizma Pavle Radulović i saobraćaja i pomorstva Osman Nurković.

Predstavljen je dokument Privredne komore „Crnogorska privreda u 2017. godini sa predlozima mjera za unapređenje poslovanja“ koji, pored analize stanja u ekonomiji kroz sagledavanje makroekonomskih pokazatelja, razmatra poslovanje crnogorske privrede po sektorima, regulativu koja utiče na privređivanje, obrazovanje u funkciji privrede, promociju u službi podizanja konkurentnosti i drugo.

Predsjednik Privredne komore Velimir Mijušković ocijenio je da u predstojećem periodu izazov predstavlja privlačenje novih investicija, posebno u proizvodne i prerađivačke kapacitete, što će doprinijeti rastu proizvodnje, izvoza i zaposlenosti. Trebalo bi uvesti više podsticajnih mjera za razvoj proizvodnog sektora, što bi pospejšilo izvoz. Neophodno je stalno unapređenje investicione i poslovne klime, uklanjanje ograničenja poslovanju, među kojima su siva ekonomija i administrativne barijere.

Imperativ je ublažavanje robnog deficita, kroz veći plasman domaćih proizvoda preko turizma, te izvoz gotovih proizvoda višeg stepena obrade. Treba intenzivirati sinergetsko djelovanje svih institucija i struktura društva koje mogu doprinijeti nacionalnom brendiranju.

Potrebna je nova regulativa o privrednim društvima, radnim odnosima, koncesijama, te privatno javnom partnerstvu, što bi značajno doprinijelo privlačenju investicija i pokretanju novih projekata, prije svega u komunalnoj sferi.

Komora je dala doprinos izmjenama regulative koja se odnosi na javne nabavke, obrazovanje čime je značajno unapređen poslovni ambijent u ovim oblastima.

Predsjednik Vlade Crne Gore Duško Marković je istakao izuzetan značaj godišnjeg sastanka Vlade sa privrednicima u Komori za ostvarivanje ciljeva ekonomske politike i naglasio značajnu ulogu ove poslovne asocijacije u unapređenju poslovnog ambijenta.

Premijer je predstavio rezultate Vlade u 2017. godini i ključne izazove i zadatke za narednu. Nastaviće se subvencioniranje poljoprivredne proizvodnje kako bi ova grana ojačala i uz turizam i energetiku bila strateški potencijal ekonomskog razvoja, te reforme poreske administracije, još snažnija i direktnija borba protiv sive ekonomije što će unaprijediti poslovni ambijent.

Privrednici su tokom diskusije ukazali da poslovanje u sivoj ekonomiji negativno utiče na tržište i rad privrednih subjekata koji izmiruju svoje zakonske obaveze. Potencirali su potrebu da se tokom javnih nabavki više vrednuje kvalitet ponude u odnosu na cijenu. Ocijenili su značajnom podršku razvoju koju daju projekti poput „Dobro iz Crne Gore“, potencirali potrebu veće kupovine domaćih proizvoda i uravnoteženja bilansa u prometu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda sa inostranstvom. Potrebna je dobro osmišljena strateška i logistička pomoć države u cilju podizanja konkurentnosti domaćih proizvođača.

2.2 PRIVREDNO ZAKONODAVSTVO

Aktivnosti Privredne komore Crne Gore su i u 2017. godini bile usmjerene na analizu privrednog zakonodavstva, iniciranje donošenja novih ili izmjene i dopune važećih zakona i podzakonskih akata s ciljem unapređenja zakonodavnog okvira koji reguliše poslovanje privrede.

Ove aktivnosti su realizovane učešćem predstavnika privrede/Komore u radu radnih grupa za izradu pojedinačnih propisa, davanjem mišljenja na nacрте i predloge zakona i drugih propisa predloženih od strane privrednika u komunikaciji sa predlagačima propisa, sagledavanjem mogućih efekata implementacije zakona na poslovanje privrednih subjekata, kao i učešćem u komisijama i tijelima Vlade Crne Gore, te radnih tijela Skupštine Crne Gore.

U izvještajnom periodu razmatrani su propisi (važeći, nacrti, predlozi):

- Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju
- Zakon o akcizama
- Zakon o bezbjednosti hrane
- Zakon o državnim putevima
- Zakon o elektronskoj upravi
- Zakon o gimnaziji
- Zakon o javnim nabavkama
- Zakon o komunalnim djelatnostima
- Zakon o legalizaciji i regularizaciji neformalnih objekata
- Zakon o nacionalnoj infrastrukturi prostornih podataka
- Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju
- Zakon o obrazovanju odraslih
- Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju
- Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata
- Zakon o porezu na dodatu vrijednost
- Zakon o predškolskom vaspitanju i obrazovanju

- Zakon o prevozu u drumskom saobraćaju
- Zakon o privrednim društvima
- Zakon o priznavanju profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisane profesije
- Zakon o računovodstvu
- Zakon o radnom vremenu i pauzama u toku radnog vremena mobilnih radnika i uređajima za evidentiranje u drumskom saobraćaju
- Zakon o radu
- Zakon o reprogramu poreskog potraživanja
- Zakon o reviziji
- Zakon o socijalnom savjetu
- Zakon o sporazumnom finansijskom restrukturiranju
- Zakon o strancima
- Zakon o stručnom obrazovanju
- Zakon o turističkim organizacijama
- Zakon o turizmu i ugostiteljstvu
- Zakon o unutrašnjoj trgovini
- Zakon o uslugama
- Zakon o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama
- Zakon o visokom obrazovanju
- Zakon o zaradama u javnom sektoru
- Zakon o zaštiti od buke u životnoj sredini
- Pravilnik o bližem sadržaju zahtjeva za izdavanje i priznavanje dozvole izdate u državi članici Evropske unije i uslovima za stavljanje u promet i upotrebu biocida
- Pravilnik o bližim uslovima u pogledu kadra, prostora i opreme za obavljanje djelatnosti proizvodnje, prometa, upotreba i skladištenja biocida
- Pravilnik o graničnim vrijednostima prisustva opasnih materija u djelovima električnih i elektonskih proizvoda
- Pravilnik o programima obuke i načinu polaganja ispita za sticanje licence profesionalnog vozača.

2.3 ELIMINISANJE BIZNIS BARIJERA

Aktivnosti na unapređenju poslovnog ambijenta predstavljaju kontinuiran proces koji zahtijeva partnerstvo državne administracije i privrede, sa ciljem kreiranja efikasnih mjera i instrumenata za pojednostavljenje procedura i eliminisanje biznis barijera. Unapređenje poslovnog ambijenta i regulatorna reforma treba da doprinesu povećanju konkurentnosti ekonomije i omoguće dinamičan privredni razvoj.

Privredna komora Crne Gore, kroz članstvo u Savje-

tu za konkurentnost i u direktnoj komunikaciji sa nadležnim ministarstvima, učestvuje u definisanju mjera i politika za dalje otklanjanje biznis barijera. U cilju doprinosa suzbijanja sive ekonomije i neloyalne konkurencije, a za potrebe izrade vladinog Akcionog plana na suzbijanju sive ekonomije u 2017. godini, Komora je pripremila predlog mjera koje treba da doprinesu smanjenju i/ili eliminisanju nelegalnog poslovanja.

Kada je riječ o uklanjanju biznis barijera u spoljno-trgovinskom poslovanju značajne su aktivnosti u okviru međukomorskih asocijacija. U okviru Foruma privrednih komora CEFTA regiona, 27. juna je, u Privrednoj komori Srbije, održan sastanak Radne grupe za netarifne i tehničke barijere u trgovini na kojem su razmotrene i identifikovane barijere, te predložene mjere za njihovo otklanjanje CEFTA Podkomitetu za TBT i NTB i ostalim CEFTA strukturama, a sve u cilju olakšavanja i unapređenja regionalne trgovine.

Budući da privrednici često ukazuju da su određene dažbine neopravdano visoke, pojedine se dvostruko naplaćuju, a za naplatu pojedinih smatraju da ne postoji nikakvo opravdanje, Stručna služba Komore pripremila je informaciju "Analiza fiskaliteti na nacionalnom i lokalnom nivou". Cilj izrade informacije je identifikovanje nameta koje je moguće eliminisati, smanjiti, te doprinijeti rasterećenju privrede i unapređenju ukupnog poslovnog ambijenta. Informacijom su obuhvaćeni fiskaliteti koji su uvedeni regulativom na državnom nivou ili propisima lokalne samouprave. Pored toga, osim analize zakonskih rješenja, u materijalu je prezentovana uporedna praksa, rezultati istraživanja o stavovima privrede, te zaključci i preporuke. Informacija "Analiza fiskaliteti na nacionalnom i lokalnom nivou" razmatrana je 23. juna na sastanku privrednika sa predsjednikom Vlade Duškom Markovićem, potpredsjednikom Vlade Milutinom Simovićem i ministrom finansija Darkom Radunovićem.

Tom prilikom predsjednik Komore Velimir Mijušković je istakao da fiskaliteti predstavljaju obuhvatan i važan činilac poslovnog ambijenta, te da je analiza ukazala na konkretne probleme među kojima su visoke administrativne takse neproporcionalne usluga koje privrednici dobijaju njihovim plaćanjem, kao i komunalne takse koje se znatno razlikuju po jedinicama lokalnih samouprava, i ne predstavljaju realan trošak kako je definisano zakonom. S tim u vezi, i administrativne i komunalne takse potrebno je uskladiti i smanjiti čime bi se primjenjivale ujednačene takse za iste ili slične usluge, smanjili troš-

kovi poslovanja, unaprijedio poslovni ambijent, odnosno stvorili dodatni podsticaji za otvaranje novih privrednih subjekata i razvoj preduzetništva. Privreda je značajno opterećena i u dijelu plaćanja obaveza po osnovu poreza i doprinosa na zarade, te bi njihovo dalje smanjenje ublažilo sadašnji negativan uticaj na zaposlenost i sivu ekonomiju, te doprinijelo uvođenju poslovanja u legalne tokove. Svako povećanje stope PDV-a, iako se u krajnjoj liniji prenosi na potrošače, predstavlja dodatno ograničenje razvoju domaće privrede jer povećava cijene, što za sobom povlači pad životnog standarda i smanjenje kupovne moći. Time dolazi do smanjenja tražnje koja direktno utiče na pad poslovnih aktivnosti.

Privrednici, smatraju da bi proširenje poreske osnovice, smanjenje sive ekonomije i dalja diferencijacija stope PDV-a bilo adekvatnije rješenje za prevazilaženje poteškoća u saniranju javnih finansija nego povećanje stope PDV-a. Ministar finansija Darko Radunović ocijenio je Analizu koju je uradila Komora kvalitetnim dokumentom i dobrom osnovom za dalja razmatranja među donosiocima odluka. Osvrćući se na Fiskalnu strategiju usvojenu na Vladi u junu 2017. godine, naveo je da je riječ o okviru za stvaranje pretpostavki održivosti javnih finansija. Radunović smatra da sa povećanjem akciza postoji rizik da se intenzivira sivo tržište, ali je to test za Vladu koja to mora da spriječi. Smatra da je podizanje stope PDV na 21% „pravično opterećenje svih“, a ponajviše pogađa proizvođače jer će to povećati proizvodne cijene i zato se prave analize da se trenutak plaćanja ovog poreza za njih odloži, te da brzina povrata PDV-a zavisi od likvidnosti.

Premijer Duško Marković je istakao da Vlada veoma odmjereno kreira svoje odluke da ne bi ugrozila poslovni ambijent i da bi stvorila prostor za kvalitetno poslovanje, a istovremeno se suočila sa problemima visokog budžetskog deficita i javnog duga. Naveo je da su strani investitori neophodni Crnoj Gori, ali ako nema domaćih kompanija koje su u stanju da apsorbuju taj novac kroz svoje i državne tokove, onda od toga nema koristi, te moramo imati razvijenu domaću poslovnu zajednicu. Govoreći o makroekonomskim pokazateljima u prvom kvartalu, Marković je naveo da je ostvaren realni rast BDP od 3,2%, a nominalni 5,9%, što govori da je Crna Gora na dobrom putu, naročito poredeći ove rezultate sa Regionom. To nijesu samo pozitivni rezultati Vlade već svih privrednika.

Osvrćući se na raspravu povodom analize fiskaliteti, premijer je ocijenio neprihvatljivim da se proizvodne hale opterećuju taksama kao poslovni prostor, te

da će razgovarati sa lokalnim samoupravama, a ako to ne da rezultat inicirati izmjenu zakona. Kazao je da je nejasno zašto u nižim stopama PDV-a nema prerađevina od mesa i mlijeka i da će sve ove segmente sagledati u narednom periodu.

SERTIFIKACIJA OPŠTINA SA POVOLJNIM POSLOVNIM OKRUŽENJEM U JUGOISTOČNOJ EVROPI

Pored brojnih aktivnosti za unapređenje poslovnog ambijenta na nacionalnom nivou, važan segment ukupne slike o uslovima za realizaciju poslovnih ideja jesu i uslovi za poslovanje na lokalnom nivou.

Sertifikacija opština sa povoljnim poslovnim okruženjem u jugoistočnoj Evropi (BFC SEE) je regionalni program za unapređenje konkurentnosti lokalnih samouprava, koji se od 2012. sprovodi u Bosni i Hercegovini, Hrvatskoj, Makedoniji i Srbiji, a od 2016. godine i u Crnoj Gori. BFC SEE program je pokrenula mreža partnerskih institucija iz regiona sa ciljem uspostavljanja zajedničkog standarda i pečata kvaliteta poslovnog okruženja u opštinama i gradovima jugoistočne Evrope. Program je namijenjen opštinama i gradovima koji imaju odgovarajuće kapacitete i strateški su opredijeljeni da unaprijede poslovni ambijent, privuku investicije i podstaknu razvoj lokalne ekonomije. Ministarstvo finansija, kao koordinator projektnih aktivnosti u Crnoj Gori, prepoznalo je Privrednu komoru kao ključnog partnera u procesu sprovođenja regionalnog BFC SEE programa. Komora je preuzela ulogu Tehničkog sekretarijata, zaduženog za sve operativne i administrativne poslove Regionalne mreže za povoljno poslovno okruženje. Takođe, Komora ima ulogu Sertifikacionog tijela - akreditovana je za sprovođenje programa sertifikacije lokalnih samouprava u Crnoj Gori prema standardu BFC SEE.

Partneri u realizaciji ovog projekta su Ministarstvo finansija i Institut za strateške studije i prognoze koji zajednički čine mrežu BFC SEE. U proces sertifikacije u Crnoj Gori uključeno je šest opština, i to: Bijelo Polje, Budva, Cetinje, Danilovgrad, Podgorica i Žabljak. Za ove opštine Vlada Crne Gore opredijelila je finansijska sredstva kako bi prošle proces sertifikacije po BFC SEE standardu.

Tokom 2017. godine završen je proces revizije BFC SEE standarda i usvojena je nova edicija ovog standarda. Nakon toga, u okviru ovog projekta realizovane su sledeće aktivnosti:

- Privredna komora, kao nacionalni tehnički sekretarijat u saradnji sa Regionalnim tehničkim

sekretarijatom (Nacionalna alijansa za lokalni ekonomski razvoj - NALED) 18. i 19. septembra organizovala je dvodnevnu obuku za evaluatore na kojoj su predavači upoznali potencijalne evaluatore sa kriterijumima novog BFC standarda.

- Komora je u saradnji sa Regionalnim tehničkim sekretarijatom (NALED) 20. i 21. septembra organizovala i obuku za predstavnike opština koje će u pilot fazi proći proces sertifikacije. Ovom prilikom opštinski službenici su upoznati sa novinama koje donosi treća edicija BFC SEE standarda. Obuci su prisustvovali predstavnici Glavnog grada Podgorica i opština Bijelo Polje Cetinje, Danilovgrad i Tivat;
- Nakon sprovedenih obuka Komora (nacionalni tehnički sekretarijat) je organizovala testiranje za evaluatore, a test je uspješno položilo sedam od devet kandidata. Time je Crna Gora dobila sedam sertifikovanih evaluatora koji će ocjenjivati ispunjenost kriterijuma u procesu sertifikacije crnogorskih opština po BFC SEE standardu.

2.4 STRATEGIJE, ANALIZE I INFORMACIJE

Praćenje i analiza privrednih kretanja u Crnoj Gori, zemljama u okruženju i drugim ekonomijama, te informisanje članica i ostalih zainteresovanih subjekata o tim kretanjima, a sve u cilju boljeg razumijevanja ekonomskih zbivanja i ostvarivanja bržeg privrednog rasta, bile su aktivnosti Komore u 2017. godini. Izrađene su sljedeće informacije:

- Analiza fiskaliteta na nacionalnom i lokalnom nivou
- Infomacije o makroekonomskim kretanjima u zemljama regiona
- Informacija o makroekonomskim kretanjima u I, II i III kvartalu 2017. godine;
- Informacija o makroekonomskim kretanjima u privredi za 2016. godinu,
- Crnogorska privreda u 2017. godini sa prijedlozima mjera za unapređenje poslovanja
- Mjesečne informacije o privrednim kretanjima u zemlji.

Tokom 2017. godine vršeno je praćenje, analiziranje i informisanje o spoljnotrgovinskom poslovanju (uvoz, izvoz, po zemljama, po regionima, grupama proizvoda). Urađena je:

- Informacija o robnoj razmjeni Crne Gore sa inostranstvom za 2016. godinu;

- 41 Informacija o robnoj razmjeni sa pojedinim zemljama - Srbija, Makedonija, Slovačka, Francuska, Meksiko, Italija, Argentina, Austrija, Njemačka, Luksemburg, Ukrajina, Monako, Finska, Hrvatska, Mađarska, Slovenija, BiH, Danska, Izrael, Indonezija, Bangladeš, Albanija, Velika Britanija, Kina, Poljska, Španija, Bugarska, Makedonija, Ujedinjeni Arapski Emirati, Gruzija, Malta, SAD, Rumunija, Ruska Federacija, Bjelorusija, Kazahstan, Kosovo, Holandija, Belgija, Luksemburg i Tunis.

Priprema informacija o ekonomijama pojedinih zemljama takođe je bila jedna od aktivnosti Komore. Cilj izrade informacija je priprema za poslovne forume i sastanke sa predstavnicima diplomatsko-konzularnih predstavništava u zemlji i inostranstvu. S tim u vezi, urađene su informacije o Mađarskoj, Finskoj, Srbiji, Iranu, Bangladešu, Hrvatskoj, Bjelorusiji, Italiji, Ruskoj Federaciji.

U okviru nacionalno organizovanih tijela predstavnici Komore su učestvovali u pripremi i implementaciji brojnih strategija, među kojima su:

- Akcioni plan za sprovođenje Industrijske politike Crne Gore do 2020. godine
- Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine, za period 2016 -2020.
- Akcioni plan za suzbijanje sive ekonomije u 2017. godini
- Startegija za razvoj ženskog preduzetništva do 2020. godine
- Strategija o razvoju informacionog društva do 2020.
- Strategija razvoja malih i srednjih preduzeća
- Strategija razvoja prerađivačke industrije 2014. do 2018. godine.
- Strategija trgovinskih olakšica.

2.5 KONFERENCIJE

KONFERENCIJA O EKONOMIJI MONTENEGRO 2017

Privredna komora Crne Gore, u saradnji sa Ministarstvom nauke, organizovala je sedmu regionalnu Konferenciju o ekonomiji – Montenegro 2017, koja je održana 2. i 3. novembra u Budvi. Tema skupa koji je okupio 605 predstavnika vlada, poslovne zajednice, naučne i stručne javnosti sa Balkana i šire bila je „Izazovi na putu ka Evropskoj uniji“. Na skupu je po-

tencirana neraskidiva veza privrede i nauke, a ugledni naučnici porijeklom sa crnogorskog prostora, koji su se potvrdili u inostranstvu, radeći u najprestižnijim institutima, univerzitetima i kompanijama pružili su poseban doprinos tome.

Skup su otvorili predsjednik Privredne komore Velimir Mijušković i premijer Duško Marković. Učesnici Konferencije bili su predsjednici/potpredsjednici Vlada zemalja, ministri, naučnici i filozofi i istoričari. Poseban panel bio je posvećen geopolitičkoj situaciji Balkana, o čemu su govorili Mllo Đukanović, bivši predsjednik Vlade Crne Gore, Milan Kučan, bivši predsjednik Republike Slovenije i Budimir Lončar bivši ministar i diplomata.

- Konferencija, koju je Komora prvi put organizovala 2010. godine, već odavno je prevazišla naše osnovne ideje i motive neophodnosti pokretanja razgovora na ekonomske teme u ovom okviru i prerasla u najveći ekonomski regionalni događaj ovog tipa. Da su našem regionu potrebni ovakvi događaji sa konkretnim i suštinskim temama, potvrđuje vaše interesovanje i za ove prostore impozantan broj iz godine u godinu prisustvo od preko 500 učesnika - rekao je predsjednik Mijušković, otvarajući Konferenciju.

Za privrednike je bilo od posebne važnosti što su bili u mogućnosti da od najviših predstavnika vlada čuju stavove o Berlinskom procesu, koji od 2014. godine, kada je pokrenut predstavlja novu dimenziju u odnosima Evropske unije i Regiona.

Crnogorski premijer Marković je ovim povodom ocijenio da će Brisel više podržavati Region ako njegovi predstavnici budu dolazili tamo sa rješenjima, a ne sa problemima.

- Ako smo zajednički angažovani u integracionim procesima imamo veće izgleda za uspjeh. Nama nijesu potrebna deklarativna opredjeljenja već konkretni potezi. Crna Gora će do kraja godine usvojiti CEFTA protokol pet, a to ćemo uraditi i sa protokolom šest. Ali postavlja se pitanje zašto to drugi ne urade, jer to moramo implementirati zajedno. Moramo međusobno povjerenje pretvoriti u realnu vrijednost – rekao je Marković.

Predsjedavajući Vijeća ministara BiH Denis Zvizdić takođe je istakao da su evropske integracije najvažniji cilj u Regionu i posebno njegovoj državi gdje je nedavno istraživanje pokazalo da 78 odsto ispitanika podržava taj put.

- Članstvo u EU donosi u konačnom mir i stabilnost, a prije toga uređenije odnose u svim segmentima, bolje zdravlje i obrazovanje, veću inventivnost, nova radna mjesta i povećani životni standard. EU

je uputila Balkanu jasnu poruku. Vrata su otvorena a dinamika i brzina prolaska Regiona kroz njih zavisi od naših zemalja. Potrebno je naše odnose učiniti iskrenijim i otvorenijim za saradnju. Ne smijemo biti jedni drugima smetnja na ovom putu. Privrede su nam kompatibilne što je pretpostavka bolje saradnje, a ključni problem koji moramo riješiti je neadekvatna infrastrukturna povezanost – rekao je Zvizdić.

Predsjednik Vlade Makedonije Zoran Zaev naglašava da Region treba da ide zajedno u EU.

- U integracionim procesima se sve u konačnom svodi na uspješnost ekonomije Zapadnog Balkana. Zato biznis sektori pojedinačnih zemalja treba da unaprijede međusobne poslovne veze kako bi integracioni procesi bili mnogo dinamičniji. Budućnost je u digitalnoj ekonomiji i IT sektoru. Moramo olabaviti stege da bi se digitalna ekonomija razvila jer je ona preduslov svega. Potrebno je takođe pripremiti kvalifikovanu radnu snagu da bismo imali bolje ekonomske rezultate i unaprijedili kvalitet života – rekao je Zaev.

Potpredsjednik Vlade Srbije Rasim Ljajić je istakao da je Berlinski proces inicijativa koja je najbolje targetirala probleme i prioritete razvoja Zapadnog Balkana.

- Projekti u okviru ovog procesa su definisani ali je njihova realizacija prilično tanka – smatra Ljajić.

On je ocijenio da Srbija ima najrazvijeniju trgovinsku razmjenu sa Regionom ali najgoru saobraćajnu povezanost.

- Potrebno je praviti puteve koji su život ekonomije i otklanjati barijere ekonomskoj saradnji koje su uglavnom najprije političke a zatim tehničke prirode – kaže on, dodajući da je bolja bilo kakva EU nego da Region ostane „ni na nebu ni na zemlji“, i istakao veoma značajnu ulogu koje komore imaju u tom procesu.

- Privredne komore su napravile najviše na povezivanju Regiona – rekao je Ljajić.

Senida Mesi, potpredsjednica Vlade Albanije, takođe je istakla da Berlinski proces umnogome pospješuje integraciju Regiona u EU.

- Moramo sarađivati da bismo bili brži i uspješniji u integracijama. Evropskoj komisiji moramo uvijek jasno isticati spremnost da se borimo za ljudska prava i protiv korupcije. Ekonomski moramo zajedno ići naprijed mnogo intenzivnije, ne korak po korak. Naše politike i strategije moraju biti na dobrobit naših naroda – rekla je Mesi, ističući da su najznačajni-

je dimenzije Berlinskog procesa saobraćajna i povezanost resursa, kao i povećanje robne razmjene.

Nakon dvodnevnog rada Konferencija je završena usvajanjem sljedećih zaključaka i preporuka.

Zaključci:

- Konferencija je ponudila široku platformu za traženje odgovora na važna politička, ekonomska i socijalna pitanja regiona Zapadnog Balkana.
- Globalno posmatrano, prosperitet većine zemalja raste, ali, istovremeno, raste i neizvjesnost u pogledu buduće sigurnosti.
- Nejednakost u raspodjeli bogatstva osnovni je problem savremenog svijeta, koji svoju drastičnu refleksiju ima i u zemljama Zapadnog Balkana.
- Evropska kriza dovela je do snaženja uticaja alternativnih pogleda na budućnost našeg regiona.
- U naučnoistraživačkoj dijaspori leži značajan potencijal za kreiranje povoljnog naučnoistraživačkog ambijenta kod nas.
- Interes Evropske unije po pitanju regiona Zapadnog Balkana nije jasno artikulisan.
- Trgovinska razmjena među zemljama regiona je značajno veća nego pojedinačne trgovinske razmjene s najvećim ekonomijama svijeta.
- Zemlje regiona Zapadnog Balkana karakteriše mala istraživačka kritična masa i mala izdvajanja za naučnoistraživački rad
- Stepent etničke distance najveći je kod mladih ljudi.
- Brain-drain, tj. odliv mozgova još uvijek je značajan problem.

Preporuke:

- Nakon afirmacije državnosti na međunarodnom planu, zemlje Zapadnog Balkana moraju značajno više raditi na unutrašnjoj institucionalnoj izgradnji, najprije u vidu stroge primjene vladavine prava i veće demokratizacije.
- Potrebno je povećati atraktivnost integracionih politika Evropske unije za zemlje Zapadnog Balkana. Moramo sačuvati izvornu viziju Evrope.
- Povećati napore za smanjenje političkih barijera, što je nužan preduslov integracije Zapadnog Balkana.
- Povjerenje koje međusobno grade zemlje Zapadnog Balkana potrebno je pretvoriti u realne ekonomske koristi.
- Potrebna je infrastrukturna podrška uspostavljenim tokovima roba i usluga u regionu. U ovom smislu region ima velika očekivanja od Evropske unije.
- Struktura investicija u istraživanje i razvoj (R&D)

mora se pomjeriti u korist privatnih investicija, što korespondira sa ciljevima EU u ovoj oblasti.

- Afirmisati primjere dobre prakse iz šireg i užeg regiona, unaprijediti infrastrukturu i povećati kapacitet za naučnoistraživački rad.
- Demografski oporavak i revitalizacija populacije našeg regiona nameće se kao važna preporuka zemljama Zapadnog Balkana.

Konferencija je imala 605 učesnika, od čega 256 predstavnika privrede, 48 predstavnika javne uprave, 55 predstavnika institucija i 47 predstavnika Komora. Ukupan broj učesnika iz Crne Gore bio je 274, a iz inostranstva 168 (kategorije koje su naprijed pobrojane). Konferenciji su prisustvovali predstavnici 31 ambasade, od čega najveći broj na nivou ambasadora.

TRANSPARENTNOST U FUNKCIJI BALANSIRANOG RAZVOJA ZAJEDNIČKE EKONOMIJE

“Transparentnost u funkciji balansirano razvoja zajedničke ekonomije” bila je tema regionalne konferencije koju je Privredna komora Crne Gore organizovala 19. aprila u Budvi, u saradnji sa Direkcijom za razvoj malih i srednjih preduzeća.

Održavanje konferencije podržala je Evropska komisija u okviru Foruma za jedinstveno tržište. Uz učešće predstavnika malih i srednjih preduzeća iz Mađarske, Slovenije, Makedonije, Hrvatske, Srbije i Crne Gore prezentovane su brojne informacije, praktična iskustva, predviđanja, planovi i namjere. Saopštena je potreba pružanja podrške i pomoći malim i srednjim preduzećima kroz proces edukacije i usluge poslovnog savjetovanja i pripreme za pristup finansijama, što je ključno sredstvo za otvaranje preduzeća i podsticanje konkurentnosti njihovog biznisa.

Posebna pažnja je posvećena poslovnom povezivanju. Predstavnici kompanija su prezentovali svoje aktivnosti/preduzeća, ponude za saradnju, izazove i ograničenja za postizanje uspješnijih poslovnih rezultata. U radu skupa su učestvovali predstavnici privrednih komora zemalja Regiona, nosilaca sertifikata Excellent SME, Ministarstva ekonomije, Evropske komisije, Direkcije za razvoj malih i srednjih preduzeća, Investiciono razvojnog fonda, Evropske banke za obnovu i razvoj, bonitene kuće Coface, Business Intelligence Consultinga i drugi. Zaključci Konferencije su bili predstavljeni članovima Evropskog parlamenta na Malti 19. juna, te objavljeni na sajtu Evropske komisije, Direkcije za rast, unutrašnje

tržište, preduzetništvo i mali i srednji biznis.

Učesnici konferencije su se saglasili da su mala i srednja preduzeća okosnica razvoja i istakli barijere koje postoje u njihovom poslovanju. Riječ je o nedostatku finansija bez obzira na aktivnosti IRF i EBRD-a kojima se to ublažava, nemogućnosti naplate potraživanja, sivoj ekonomiji, čestim izmjenama zakona, neusklađenosti znanja i vještina sa potrebama tržišta rada, dugom trajanju privrednih sporova, netransparentnosti postupka javnih nabavki i komplikovanim procedurama.

TURIZAM U FUNKCIJI RAZVOJA PROIZVODNJE HRANE

U okviru Sajma ishrane i Sajma turizma u Budvi je 20. aprila organizovana Međunarodna konferencija posvećena domaćim proizvodima i njihovoj zastupljenosti u turističkoj ponudi. Na konferenciji su učestvovali proizvođači i hotelijeri koji su, pored razmjene informacija o nedostacima i najboljoj praksi u Crnoj Gori, imali priliku da čuju kakva su iskustva po pitanju saradnje ova dva važna segmenta u Srbiji, Bosni i Hercegovini i Makedoniji. Osnovni zaključak je bio da je gastro ponuda veoma važan segment turističke ponude i da je neophodna bolja povezanost ova dva sektora, jer domaći proizvodi obogaćuju turističku ponudu i čine je jedinstvenom.

Za bolju zastupljenost domaćih proizvoda rješenje je da se proizvođači hrane udruže u zadruge, proizvođačke organizacije ili klastere, jer će na taj način poboljšati konkurentnost ponude. Nužno je ukupno podizanje kvaliteta ponude usluga naglašavanjem lokalnog identiteta kroz uključivanje domaćih proizvoda, uvođenje nacionalnog jelovnika, bolju povezanost sa proizvođačima i kreiranje zajedničkih projekata za proizvodnju domaće hrane i njenu promociju.

SNAGA CRNOGORSKE POLJOPRIVREDE

Konferencija „Snaga crnogorske poljoprivrede“ održana je 18. maja u Podgorici. Organizator je bila Biznis akademija Vijesti, u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja i Privrednom komorom Crne Gore.

U okviru konferencije održane su četiri panel diskusije: o potencijalima izvoza crnogorske poljoprivrede, značaju brendiranja i marketinga poljoprivrednih proizvoda u prodaji i njihovom plasmanu, smanjenju birokratije i boljem pristupu finansijama kroz izradu biznis planova, te kako primijeniti iskustva Hr-

vatske u pregovorima o poljoprivredi sa Evropskom unijom i da li je tržište EU utopija ili šansa.

Govorili su predstavnici Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, Privredne komore, Univerziteta Mediteran, Biotehničkog fakulteta, crnogorski proizvođači hrane i pića, kao i eksperti za ovu oblast.

3. PROMOCIJA PRIVREDE

3.1 NAGRADA PKCG

Nagrade Privredne komore Crne Gore za 2016. godinu uručio je predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, 21. aprila, na svečanosti organizovanoj u Vili Gorica u Podgorici, uz prisustvo velikog broja privrednika, dosadašnjih dobitnika nagrada, predstavnika državnih organa i diplomatskog kora.

Odbor za dodjelu nagrada Komore, na sjednici od 23. marta, dodelio je:

- Nagradu za uspješno poslovanje „Centru za ekotoksikološka ispitivanja“ doo Podgorica
- Nagradu za društvenu odgovornost „Regionalnom ronilačkom centru za podvodno deminiranje i obuku ronilaca“ iz Bijele
- Nagradu za inovativnost kompaniji „Business Intelligence Consulting“ doo Podgorica
- Nagradu za unapređenje menadžmenta Sretenu Mrvaljeviću, direktoru JU Lovćen Bečići.

3.2 DOBRO IZ CRNE GORE

Komora je u 2017. godini pripremila novu, svestranu analizu potencijala, rezultata robne razmjene, savremenih trendova u trgovini, turizmu, kod potrošača, kao i uporednih iskustava zemalja regiona i Evropske unije, čiji zaključci su ukazali na potrebu šireg djelovanja kroz pokretanje akcije „Kupujmo domaće – Dobro iz Crne Gore“. Takođe je pripremljena i Komunikaciona strategija sa ciljem podizanja nivoa svijesti i stepena informisanosti najšire crnogorske javnosti o sadržaju, suštini i značaju realizacije projekta „Kupujmo domaće – Dobro iz Crne Gore“.

Tematski događaji

- Konferencija: „Turizam u funkciji razvoja proizvodnje hrane“, Budva, 20.aprila
- Okrugli sto: „Kako bolje pozicionirati domaće proizvode“, Podgorica, 7.jul
- Domaći proizvodi – pozicioniranje i plasman na tržištu, Podgorica, 14.novembar
- Sastanci sa nosiocima žiga Dobro iz Crne Gore sa ciljem njihovog neposrednog uključivanja u definisanje sadržaja i načina realizacije promotivnih aktivnosti tokom novembra 2017.godine kao i smjernica za djelovanje u 2018. godini. Ocijenjeno je da je potrebno organizovati agresivniju marketinšku kampanju za proizvode nosilaca ovog žiga.

Promotivne i PR aktivnosti

Više desetina tekstova u štampi, brojni prilozi i tematske emisije u elektronskim medijima, sve više i na internet portalima i drugim elektronskim publikacijama, doprinijeli su stalnom prisustvu i per-

cepciji ove kampanje.

Domaći proizvodi i nosioci žiga Dobro iz Crne Gore su promovisani na sajamskim nastupima koje je Komora realizovala:

- Mostar, Bosna i Hercegovina, 04. april - Međunarodni sajam privrede i sajam „Vina i poljoprivrednih proizvoda zemalja 16+1“
- Ningbo, Kina, 08.-12. jun - Sajam turizma i ekologije
- Budva, 20. april - Sajam turizma i sajam poljoprivrede
- Radgona, Slovenija, 27.-31. avgust - Sajam poljoprivrede i hrane AGRA

Za potrebe promotivne kampanje, snimljen je novi spot u trajanju od 30 sekundi i dvije kratke verzije trajanja po 13 sekundi. Promotivna kampanja "Kupujmo domaće – Dobro iz Crne Gore" počela je 28. oktobra i trajala pet sedmica, do 30. novembra.

Pozivi za kupovinu domaćih proizvoda i nosilaca kolektivnog žiga Dobro iz Crne Gore upućeni su putem TV, veb i oglašavanja na bilbordima.

3.3 SAJMOVI

Dubrovnik, Hrvatska

U Dubrovniku je od 16. do 19. marta održan Sajam zdrave prehrane, ljekovitog bilja i zelenog poduzetništva. U sklopu projektnih aktivnosti projekta GAS2GO organizovano je učešće na ovom sajmu. U sklopu sajma bile je organizovano više radionica a paralelno je tekla izložba prehrambenih artikala, ručne radinosti i kozmetičkih proizvoda od organskog bilja.

Mostar, Bosna i Hercegovina

Uz učešće 800 izlagača iz 30 zemalja 4. aprila je otvoren dvadeseti Međunarodni sajam privrede – Mostar 2017. i sajam „Vina i poljoprivrednih proizvoda zemalja 16+1“. Svečanosti otvaranja prisustvovali su i brojni državni iz regiona i svijeta, među kojima su, predsjednik Crne Gore Filip Vujanović, premijeri Hrvatske i Srbije Andrej Plenković i Aleksandar Vučić, te zamjenik ministra poljoprivrede Kine Qu Dongyu.

Ningbo, Kina

U kineskom gradu Ningbo je od 9. do 12. juna održan 3. Sajam investicija i trgovine Kina - zemlje centralne i istočne Evrope. Ove godine Crna Gora je prvi put učestvovala na ovom sajmu, na kojem je izlagalo 220 kompanija iz zemalja centralne i istočne Evrope. Crnogorske kompanije su imale brojne

poslovne kontakte sa uvoznicima i distributerima iz Kine, a štand su posjetili i visoki predstavnici kineskih državnih i lokalnih vlasti.

Gornja Radgona, Slovenija

Vodeći crnogorski proizvođači u oblasti prehrambene industrije u okviru inicijative 16+1 predstavili su svoju ponudu na 55. Međunarodnom sajmu poljoprivrede i hrane AGRA - Gornja Radgona (26. do 31. avgusta). Među proizvođačima svjetske klase proizvoda – hrane, vina, prehrambene industrije i dopunskih aktivnosti na farmama, zapažen nastup imali su crnogorski proizvođači. Na štandu kojeg su za crnogorsku privredu organizovali Privredna komora Crne Gore i Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja predstavljene su mogućnosti za saradnju i vođeni pojedinačni/bilateralni razgovori zainteresovanih poslovnih subjekata.

Budva, Crna Gora

Privredna komore Crne Gore je učestvovala na sajmovima hrane, turizma i građevinarstva u Budvi. Zapažen nastup na Infofestu imao je Odbor udruženja informacionih i komunikacionih tehnologija. Zajednički nastup kompanija prepoznao je Programski odbor festivala, na čiji je predlog Upravni odbor donio odluku da ih nagradi za inovativan pristup sinergiji kapaciteta ICT sektora Crne Gore.

3.4 SERTIFIKAT EXCELLENT SME

Pravo korišćenja Excellent SME sertifikata u 2017. godini je dobilo 270 preduzeća iz Crne Gore. Privredna komora Crne Gore u saradnji sa agencijom COFACE, realizovala je sledeće aktivnosti:

- Resertifikacija postojećih nosilaca sertifikata,
- Širenje kruga/povećanje broja sertifikovanih uspješnih malih i srednjih preduzeća,
- Promocija i umrežavanja preduzeća nosilaca sertifikata preko redizajnirane platforme,
- Edukacije i obezbjeđivanje povoljnosti za uspješnije poslovanje nosilaca sertifikata.

S obzirom da je izdavanje sertifikata počelo sredinom novembra 2015. godine, a sertifikat važi godinu dana započet je postupak druge resertifikacije koji će tokom 2018. godine biti nastavljen.

Vlasnici sertifikata potvrđuju bonitet svojih preduzeća, dok za klijente znak Excellent SME znači niži poslovni rizik i omogućava lakše i brže donošenje poslovnih odluka. Urađen je novi web portal koji ima za cilj da unaprijedi komunikaciju između nosilaca sertifikata, da doprinese njihovoj promociji.

4. MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI

4.1 MEĐUNARODNE KOMORSKE ASOCIJACIJE

EUROCHAMBERS

Predsjednik Privredne komore Crne Gore Velimir Mijušković učestvovao je na 122. zasjedanju Skupštine Eurochambres koja je održano 27. oktobra u Briselu. Eurochambres, evropska asocijacija komora, nastao je 1958. godine, godinu dana nakon potpisivanja Rimskog sporazuma, i predstavlja glas privrede u dijalogu sa donosiocima odluka na nivou EU.

S obzirom da je 2017. izborna godina za Eurochambres, raspravljalo se o kandidaturama koje su pristigle za predsjednika i zamjenike predsjednika. Kandidatura Christoph Leitla, predsjednika Savezne komore Austrije, kojeg je kandidovala Savezna njemačka komora jednoglasno je prihvaćena, a Leitl izabran za predsjednika Eurochambres.

Obraćajući se kolegama, predsjednicima komora, Leitl je naglasio da ima namjeru da u fokus budućeg rada postavi aktivnosti kojima će se, prije svega povećati vidljivost komora u odnosu na kreatore politike EU i nacionalne vlade, pružajući rješenja koja proizlaze iz poslovne realnosti na ključnim područjima: smanjenje birokratije, povećanje vještina, pristup finansijama i tržištima, uključujući međunarodne trgovinske odnose sa zemljama izvan EU.

Na Skupštini je usvojen Izvještaj predsjednika Asocijacije i donesen plan aktivnosti i finansijski izvještaj za narednu godinu. Pored dva redovna zasjedanja, Eurochambres će posebnim događajem obilježiti 60 godina postojanja i rada. Takođe, u 2018. godini, tokom oktobra mjeseca održaće se i Evropski parlament preduzeća, događaj koji okuplja oko 800 predstavnika poslovne zajednice iz svih zemalja članica Evrope, i na kojem učestvuju donosioci odluka sa najvišeg evropskog nivoa.

FORUM JADRANSKO JONSKIH KOMORA

Zajedničko izdanje 17. Foruma jadransko-jonskih privrednih komora i 18. Foruma jadransko-jonskih gradova održano je u gradovima Pescara i Chieti regije Abruzzo (Italija) od 7. do 9. juna. U radu Foruma je učestvovala delegacija Privredne komore Crne Gore predvođena generalnim sekretarom. Događaj su zajednički organizovali Forumi jadransko-jonskih privrednih komora i gradova u saradnji sa privrednim komorama i gradovima Pescarom i Chieti, uz učešće više od 200 stručnjaka i ključnih govornika iz Italije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Grčke, Albanije i Srbije, kao i predstavnika iz Brisela i Evropske komisije.

U ovogodišnjem izdanju Foruma, kroz detaljnu analizu uloge uprav-

ljanja i međunarodnih mreža, plenarna sjednica „Na putu prema budućnosti“ bila je usmjerena ka brojnim relevantnim temama za osam zemalja Jadransko-jonskog područja koje istovremeno predstavljaju evropske prioritete: kulturna baština i turizam, inovacije i digitalizacija poslovanja i javne uprave. Na redovnoj Skupštini za novu predsjednicu Foruma jadransko-jonskih privrednih komora izabrana je Mirjana Čagalj, potpredsjednica Hrvatske gospodarske komore za građevinu, saobraćaj i veze i predsjednica Županijske komore Split, dok je za potpredsjednika izabran Alfredo Malcarne, predsjednik Privredne komore Brindisija (Italija), a Michele De Vita je nastavio mandat generalnog sekretara Foruma.

Predsjedniku Privredne komore Crne Gore Velimiru Mijuškoviću potvrđen je dvogodišnji mandat kao članu Upravnog odbora Foruma jadransko-jonskih privrednih komora.

Generalni sekretar Privredne komore Crne Gore je učestvovao na sastanku uže koordinacije Foruma jadransko-jonskih privrednih komora za Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku i našu zemlju, koji je održan 22 i 23. novembra u Mostaru. Domaćin sastanka je bio potpredsjednik Privredne komore Federacije Bosne i Hercegovine Marko Šantić. Sastanak je organizovan na inicijativu predsjednice Foruma jadransko-jonskih privrednih komora Mirjane Čagalj, sa ciljem da se intezivira saradnja komora kroz zajedničko učešće u osmišljavanju, razvoju i realizaciji projekata, u okviru programa Evropske teritorijalne saradnje. Razmatrajući moguća partnerstva na razvoju i kandidovanju zajedničkih projekata, na sastanku su posebno relevantnim ocijenjene projektne ideje koje se odnose na očuvanja kulturne baštine s ciljem valorizacije turizma, proširenje turističke ponude u pograničnom području, te podizanje konkurentnosti i održivi razvoj.

ASOCIJACIJA BALKANSKIH KOMORA (ABC)

U radu Skupštine Asocijacije balkanskih komora (ABC) koja je održana 7. decembra u Beogradu učestvovao je predsjednik Privredne komore Crne Gore Velimir Mijušković. Glavne teme na skupu u Privrednoj komori Srbije, koja 2017. godine predsjedava Asocijacijom, bile su IT sektor, dualno obrazovanje i zajednički nastup na trećim tržištima. Učestvovali su predstavnici komora iz Crne Gore, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Makedonije, Rumunije, Turske i zemlje domaćina. Ocijenjeno je da je potencijal za unapređenje razmjene unutar ovog područja, koje

broji više od 130 miliona potrošača, daleko veći i to ne samo kada je riječ o trgovini, već i o investicionoj saradnji. Velike mogućnosti su u daljem infrastrukturnom i poslovnom povezivanju, umrežavanju kompanija u konzorcijume koje će zajednički proizvoditi i objedinjeno nastupati na regionalnim i svjetskim tržištima.

Digitalizacija privreda trebalo bi da bude prioritet ekonomija regiona, u čemu je ogromna uloga i odgovornost komora kao poslovnih asocijacija, rečeno je na Skupštini. Balkanske zemlje moraju iskoristiti geografski položaj na sredini trgovinskih ruta između Istoka i Zapada, tako što će modernizovati putnu mrežu i carinske prelaze. Ocijenjeno je da su snažan rast EU i globalna likvidnost pokretačka snaga za Balkan, koji će imati koristi od oporavka Evrope.

Na sjednici Skupštine ABC-a, predsjedniku Mijuškoviću je potpredsjednik Vanjskotrgovinske komore Bosne i Hercegovine doc. dr Bruno Bojić uručio posebno priznanje za razvoj regionalne saradnje i unapređenje ekonomskih odnosa dvije zemlje. Na ovaj način je još jednom potvrđen značaj doprinosa koji je Velimir Mijušković, kao predsjednik Privredne komore Crne Gore dao kako obnavljanju, tako i unapređivanju ne samo međukomorskih veza, već i povezivanju ekonomija balkanskih zemalja, što je gospodin Bojić ovim povodom posebno naglasio.

KOMORSKI INVESTICIONI FORUM

Komorski investicioni forum zemalja Zapadnog Balkana (KIF) baziran je na ciljevima Berlinskog procesa, a od njegovog osnivanja pokrenut je veći broj inicijativa, organizovani su bilateralni susreti i potpisani značajni dokumenti čime je pokazana spremnost komora, članica Foruma, da djeluju u zajedničkom interesu ka cilju da ovaj dio jugoistočne Evrope postane zona stabilnosti i sigurnosti, tj. u investicionom smislu atraktivno odredište ekonomskog napretka.

Predsjednik Privredne komore Crne Gore Velimir Mijušković učestvovao je u radu sastanaka Upravnog odbora Komorskog investicionog foruma Zapadnog Balkana, koji su održani tokom 2017. godine.

Budući da je predsjedavajući u navedenoj godini bila Hrvatska gospodarska komora, sastanak Odbora je održan u Zagrebu.

Predsjednik Mijušković je i tim povodom podsjetio da su među najvećim prednostima Balkana ostvarene ekonomske i političke promjene. Postoje značajne razlike među našim zemljama, istakao je on, ali je ključno da je izgrađen visok stepen pov-

jerenja među građanima, političarima, vladama, te stvoren osnov za saradnju. Povjerenje je važno u modernom društvu, a ono se gradilo godinama.

Proces globalizacije pokazuje koliko su zemlje našeg Regiona male i da je samo prevazilaženjem različitosti, te zajedničkim nastupom i saradnjom moguće postići brži ekonomski prosperitet. U tom kontekstu, može i više i bolje biti iskorišćena platforma Komorskog investicionog foruma, rekao je Mijušković.

S tim u vezi, očekuje da se uspješno finalizuju započete aktivnosti, kao i da se pokrenu novi projekti, kroz koje bi imala dobrobiti poslovna zajednica zemalja okupljenih oko Forumu.

Na predlog Privredne komore Crne Gore, KIF je donio odluku o osnivanju posebne grupe koja bi se bavila pitanjima javnih nabavki, budući da ova oblast u svakoj od zemalja izaziva niz poteškoća za učesnike na tenderima.

Na sastanku predsjednika članica KIF-a, održanog u Mostaru, donesena je odluka o osnivanju Stalnog sekretarijata KIF-a, tj. KIF ZB6, koji predstavlja komore iz zemalja Zapadnog Balkana koje nijesu još uvijek u Evropskoj uniji. Slijedom toga, Stalni sekretarijat Komorskog investicionog foruma Zapadnog Balkana otvoren je 12. jula u Trstu u sklopu održavanja Samita o Zapadnom Balkanu. Njegovi osnivači su šest komora ovog regiona, i to: Privredna komora Crne Gore, Unija komora Albanije, Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine, Privredna komora Kosova, Privredna komora Makedonije i Privredna komora Srbije.

Ceremoniji svečanog otvaranja Sekretarijata, čiji su domaćini bili Velimir Mijušković, predsjednik Privredne komore Crne Gore i njegove kolege iz Regiona prisustvovali su potpredsjednici Vlada regiona i ministri ekonomija, te brojni italijanski partneri, zvaničnici i privrednici regiona. Dragica Sekulić, ministarka ekonomije u Vladi Crne Gore je bila gost na otvaranju.

U fokusu rada ovog Sekretarijata biće jačanje regionalnih privrednih inicijativa, čvršće povezivanje poslovnih zajednica, otklanjanje barijera uspješnijem poslovanju i efikasnija podrška jačanju konkurentnosti privrede.

Predsjednik Mijušković je kao član Upravnog odbora KIF-a učestvovao na ekonomskom dijelu Samita u Trstu.

4.2 MEĐUNARODNA PRIVREDNA SARADNJA

POSLOVNI FORUMI

Poslovni forum Crna Gora – Monako, Monako, 10. mart

Forum privrednika Monaka i Crne Gore održan je 10. marta, u okviru zvanične posjete delegacije naše države, ovoj kneževini.

U fokusu skupa bilo je sagledavanje mogućnosti za unapređenje i poboljšanje ekonomskih odnosa dvije zemlje, upoznavanje privrednika Monaka sa poslovnim mogućnostima u Crnoj Gori, kao i crnogorskih sa biznis uslovima na tržištu zemlje domaćina.

Domaćin foruma bio je potpredsjednik Komore za ekonomski razvoj Monaka Filip Orteli, a na otvaranju su govorili i predsjednik Privredne komore Crne Gore Velimir Mijušković, ministar održivog razvoja i turizma Pavle Radulović, te ministar ekonomije i finansija Kneževine Žan Kastelini. U radu su učestvovali i počasni konzul Crne Gore u Monaku Antoni Stent-Torriani i ambasadorica naše zemlje u Francuskoj Dragica Ponorac.

Usljebile su prezentacije investiciono ekonomskih potencijala Crne Gore i Monaka u cilju daljeg podsticanja ekonomske saradnje dvije zemlje, naročito u dijelu razvojnih investicionih projekata. U drugom dijelu Forumu održani su bilateralni sastanci.

Poslovni forum Crna Gora – Pokrajina Muš - Turska, Podgorica, 14. mart

Privredna komora Crne Gore, u saradnji sa Ambasadom Turske i Unijom komora i robnih berzi te zemlje, organizovala je 14. marta poslovni forum crnogorskih i privrednika pokrajine Muš.

Potpredsjednik Komore je kazao da je Komora zainteresovana da kroz saradnju sa Unijom komora Turske TOBB dalje razvija poslovne veze sa pokrajinama slične veličine i ekonomija kao što je Crna Gora.

Sa pokrajinom Muš, upravo zbog slične veličine, smatra da se može uspostaviti saradnja na nivou malih i srednjih preduzeća.

On je ocijenio da naši prioriteti u oblasti energetike, poljoprivrede i turizma mogu znatno uravnotežiti ekonomsku saradnju između dvije zemlje.

Predsjednik Privredne komore Pokrajine Muš Fatih Cengiz objasnio je da delegaciju privrednika koju predvodi čine predstavnici sektora građevine, tek-

stila, prehrambene i grafičke industrije, ICT i saobraćaja.

Predstavljeni su ekonomski potencijali Crne Gore i pokrajine Muš. Skup je okončan bilateralnim sastancima crnogorskih i turskih privrednika.

Poslovni forum Crna Gora – Region Sjeverne Bačke, Subotica, 2. jun

Privredna saradnja Crne Gore i Regiona Sjeverne Bačke je kvalitetna, ali postoji niz oblasti u kojima bi mogla biti unaprijeđena, a jedan od preduslova za to je poboljšanje putne infrastrukture, ocenjeno je na poslovnom forumu privrednika naše zemlje i ove oblasti Vojvodine, održanom u Subotici.

Na skupu u Regionalnoj privrednoj komori za Sjevernobački okrug je istaknuto da je iz ovog regiona prošle godine u Crnu Goru izvezeno robe u vrijednosti od 20 miliona eura, a glavninu su činili prehrambeni proizvodi, koji su prema riječima predsjednika Privredne komore Crne Gore Velimira Mijuškovića izuzetno cijenjeni kod crnogorskih potrošača.

Privrednici iz Crne Gore posebno su bili zainteresovani za rad Industrijske zone „Mali Bajmok” i njena iskustva privlačenja stranih investicija. Na sastanku je naglašeno da je turizam vodeća grana crnogorske privrede, a Vlada svoje privredne planove sve više usmjerava ka proizvodnom sektoru.

Generalni konzul Crne Gore u Srbiji Miodrag Kankaraš smatra da privrednici i Crne Gore i Sjeverne Bačke mogu imati benefite od iskustava svojih kolega, naročito u oblastima razvoja biznis ambijenta i poslovnih zona.

Na skupu je zaključeno da bi tješnja komorska saradnja Crne Gore i Sjeverne Bačke mogla doprinijeti plasmanu prepoznatljivih proizvoda i zajedničkih usluga sa ovih prostora na svjetsko tržište.

Poslovni forum Crna Gora – Srbija, Podgorica, 13. jun

Crna Gora i Srbija imaju tradicionalno i u kontinuitetu uspješnu ekonomsku saradnju, ali svakako ima još dosta prostora za njeno unapređenje, rečeno je na poslovnom forumu privrednika dvije zemlje, organizovanom 13. juna u Privrednoj komori Crne Gore.

U radu skupa učestvovalo je oko 40 predstavnika kompanija iz agrara, trgovine, transporta, špedicije, te proizvođači pića i konditorskih proizvoda.

Predstavljeni su trendovi spoljnotgovinske razmjene između država, kao i kompanije iz Srbije zainte-

resovane za pronalaženje poslovnih partnera u Crnoj Gori i plasman proizvoda na naše tržište.

Forum je okončan bilateralnim razgovorima privrednika.

Poslovni forum Crna Gora – Slovenija, Ljubljana, 22. jun

Crnogorska privredna delegacija boravila je u Ljubljani od 20. do 22. juna, kada su održani forum privrednika dvije zemlje i bilateralni razgovori predstavnika preduzeća zainteresovanih za jačanje privredne saradnje. Posjetu je organizovala Privredna komora Crne Gore, u saradnji sa Gospodarskom zbornicom Slovenije, Slovenačkim poslovnim klubom i agencijom Spirit.

Skup je otvorio Igor Zorko, potpredsjednik slovenačke Komore, koji je govorio o dugogodišnjoj saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore i naporima koje ove poslovne asocijacije ulažu kako bi se privrednici upoznali sa ekonomskim ambijentima država i ostvarili direktne poslovne kontakte.

Održana je prezentacija pod nazivom »Crna Gora vas partner«. Privrednici su upoznati sa prirodnim i ekonomskim potencijalima Crne Gore, stanjem nacionalne ekonomije, investicionim ambijentom, kao i velikim investicionim projektima koji su u toku i onima koji su trenutno u pripremnj fazi.

Poslovni forum Crna Gora – Vojvodina, Podgorica, 27. oktobar

Poslovni forum u organizaciji privrednih komora Crne Gore i Vojvodine održan je 27. oktobra u Podgorici.

Unapređenje i razvoj privredne saradnje, kao i intenziviranje kompanijskih veza kroz bilateralne razgovore su osnovni ciljevi ovog susreta, tokom kojeg su predstavljeni ekonomski potencijali Crne Gore i AP Vojvodine. Poseban fokus je bio na saradnji u oblasti metalurgije i metaloprerade, turizma, građevinarstva, trgovine, marketinških usluga, grafičke djelatnosti i poljoprivrede.

Na Forumu su iznijeti podaci koji se odnose na robnu razmjenu Crne Gore i Srbije sa posebnim akcentom na trgovinski promet sa Vojvodinom.

Organizovanjem poslovnog foruma u Podgorici privrednicima su pružene nove mogućnosti saradnje i ostvarivanja obostranih interesa i ulaganja. Ovaj skup je jasna potvrda interesa dvije zemlje za zajedničko unapređenje biznis okruženja, kao i za međusobnu razmjenu znanja i iskustva.

Poslovni forum Crna Gora – Slovenija, Podgorica, 7. novembar

Poslovni forum Crne Gore i Slovenije, u organizaciji privrednih komora dvije zemlje, održan je 7. novembra u Podgorici. Skup je upriličen u okviru zvanične posjete ministra za razvoj i tehnologiju Republike Slovenije Zdravka Počivalšeka Crnoj Gori. Učestvovali su predstavnici kompanija iz oblasti energetike, građevinarstva, turizma, upravljanja otpadom, prehrambene industrije i drugih.

Potpredsjednik Privredne komore kazao je da su još od sticanja nezavisnosti, slovenačka preduzeća prepoznala interes da poslovne aktivnosti šire na crnogorskom tržištu. Pored kapitala, ove kompanije su crnogorskoj poslovnoj zajednici donijele tehnologiju, pozitivnu praksu, know-how i, što je možda najvažnije, evropske poslovne običaje.

Zahvalio je Gospodarskoj zbornici i Ambasadi Republike Slovenije u Podgorici što uz pomoć crnogorske Ambasade u Ljubljani predano rade na približavanju naših privrednika kroz, pored ostalog, organizaciju i ovakvih skupova.

Potpredsjednik Gospodarske zbornice Slovenije za oblast internacionalizacije Iztok Krivec, rekao je da su posljednje tri godine učestali susreti crnogorskih i slovenačkih privrednika i izrazio očekivanje da će oni rezultirati većim obimom robne razmjene od prošlogodišnjih 140 miliona eura.

Krivec je kazao da će Slovenija imati rast privrede od 4,5 odsto što je značajno iznad prosjeka Višegradske grupe. Ona bilježi znatan rast izvoza i uvoza. Slovenija je treća najviše industrijalizovana zemlja, poslije Njemačke i Češke. Industrijski ambijent stvara uslove za rast naše ekonomije, pa Slovenija postaje sve interesantnija za strane investicije.

Predstavljeni su ekonomski ambijenti dvije zemlje.

Poslovni forum je okončan bilateralnim razgovorima privrednika Crne Gore i Slovenije.

Poslovni forum Crna Gora – Austrija, Podgorica, 20. novembar

Forum privrednika naše zemlje i Austrije održan je 20. novembra u Privrednoj komori Crne Gore.

Skup je Komora organizovala u saradnji sa Ambasdom Austrije u Crnoj Gori, a fokus je bio na jačanju saradnje u komunalnoj privredi i vodoprivredi.

Tema susreta otvarila je potpuno nove mogućnosti za dalje povezivanje i intenziviranje saradnje u oblasti komunalne privrede, posebno otvaranjem po-

glavlja 27 u pregovorima naše zemlje sa Evropskom Unijom.

Ocjenjeno je da su u prethodnom periodu uložena značajna sredstva u crnogorsku komunalnu privredu kroz rješavanje problema infrastrukture i to vodosnabdijevanja, regulacije otpadnih voda, sanitarnih deponija i reciklažnih centara, kao i poboljšanje putne infrastrukture.

Crnu Goru je tokom 2016. godine posjetilo 17.023 turista iz Austrije i ostvarili su 77.978 noćenja ili 1,5% više u odnosu na 2015. godinu. Od januara do septembra 2017. bilo je 9.281 turista iz Austrije i 32.605 njihovih noćenja.

U istom periodu investicije iz Austrije su iznosile 9,8 miliona eura. Ukupne investicije iz ove zemlje od 2006. do avgusta 2017. godine su 610,8 miliona eura.

Dr Erika Teoman-Brenner, trgovinska savjetnica pri Ambasadi Austrije govorila je o izuzetno dobroj saradnji sa Privrednom komorom Crne Gore. Smatra da se u oblasti komunalne infrastrukture mora zajednički uraditi mnogo više, te je zato na forumu prisutno sedam austrijskih preduzeća iz ove oblasti koja žele da ojačaju saradnju sa crnogorskim kompanijama.

POSLOVNI SUSRETI

O poslovnim mogućnostima sa predsjednikom Evropskog parlamenta, Podgorica, 19. jul

Region Zapadnog Balkana je, bez obzira na razlike među državama, nepodijeljeno usmjeren ka evropskoj budućnosti, a Evropska unija je riješena da svoju cjelovitost zaokruži na način što će obuhvatiti i sve zemlje ovog prostora, u skladu sa dinamikom dostizanja evropskih standarda, rečeno je na sastanku „Poslovne mogućnosti u Crnoj Gori sa fokusom na oblast infrastrukture“ održanom 19. jula u Privrednoj komori Crne Gore, uz učešće predsjednika Evropskog parlamenta Antonia Tajanija.

Skup u Komori je organizovan u sklopu prve posjete Tajanija Crnoj Gori realizovane u okviru nove Strategije evropske ekonomske diplomatije Evropskog parlamenta.

Uvodno izlaganje imao je Velimir Mijušković, predsjednik Privredne komore Crne Gore, koji ovom prilikom nije govorio samo u ime ove asocijacije i njenih članica, već je, po ovlaštenju predsjednika bio i specijalni izaslanik Eurochambresa.

Govorili su i potpredsjednik Vlade Crne Gore Milutin

Simović, te predsjednik Evropskog Parlamenta Antonio Tajani.

Prezentovani su privredni potencijali Crne Gore i ključni državni projekti, kao i projekat povezivanja Crne Gore i Evrope podmorskim energetskim kablom.

Aivo Orav, šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Dubravka Nègre, Evropska investiciona banka, šefica regionalog predstavništva za Zapadni Balkan, te Matteo Colangeli, šef Evropske banke za obnovu i razvoj za Albaniju i Crnu Goru, govorili su o njihovim aktivnostima u našoj zemlji.

U završnoj debati sa privrednicima učešće su uzeli Dragica Sekulić, crnogorska ministarka ekonomije, Osman Nurković, ministar saobraćaja i pomorstva te Jelena Burzan, generalna direktorica Direktorata za pristupanje EU.

Učešće u radu skupa uzeli su i ambasadori Njemačke i Italije Hans Günther Mattern i Vincenzo Del Monaco, te predsjednici privrednih komora Bosne i Hercegovine, Makedonije, Srbije i Kosova Ahmet Egrić, Branko Azeski, Marko Čadež i Safet Gërxfhalii, te potpredsjednici komora Slovenije i Hrvatske Igor Zorko i Mirjana Čagalj.

Prezentacija slovenačkih kompanija, Podgorica, 26. januar

Privredna komora Crne Gore i Ambasada Republike Slovenije organizovale su 26. januara prezentaciju grupe slovenačkih preduzeća iz oblasti vodosnabdijevanja, čišćenja otpadnih voda i pripreme pitke vode.

Nakon prezentacija crnogorski privrednici su bili u prilici da kroz bilateralne kontakte razmjene iskustva i razgovaraju o mogućoj saradnji sa slovenačkim kolegama.

Sastanak sa predstavnicima DKP, Podgorica, 22. februar

Radni sastanak predstavnika crnogorskih institucija koje se aktivno bave promovisanjem potencijala nacionalne privrede u cilju privlačenja direktnih stranih investicija i unapređenjem izvoza domaćih proizvoda, sa predstavnicima diplomatsko-konzularnih predstavništava akreditivanih u našoj zemlji, održan je 22. februara u Privrednoj komori Crne Gore.

Skup je organizovan u okviru aktivnosti Komore i Ministarstva vanjskih poslova u oblasti ekonomske diplomatije, sa ciljem boljeg i potpunijeg informisanja potencijalnih investitora iz inostranstva o

našoj zemlji, njenom investicionom ambijentu i ak-tuelnim projektima.

U radu sastanka su, pored potpredsjednika crnogor-ske Komore i ministra vanjskih poslova Srđana Dar-manovića, aktivno učešće uzeli i predstavnici Agen-cije za promociju investicija (MIPA), Sekretarijata za razvojne projekte i Ministarstva ekonomije. Iskustva u poslovanju u Crnoj Gori prezentovali su predstavnici stranih investitora - kompanije Zetatrans i Lušti-ca development.

Skupu su prisustvovala trideset tri diplomate akre-ditovane u Crnoj Gori.

Kako poslovati sa Finskom, Podgorica, 1. mart

Privredna komora Crne Gore i Ambasada Finske or-ganizovale su 1. marta prezentaciju „Kako poslovati sa Finskom“, sa posebnim osvrtom na podršku te dr-žave privatnom sektoru na rastućim tržištima.

Tokom skupa su prezentovane brojne mogućnosti za saradnju finskih sa crnogorskim institucijama i kompanijama.

Ambasador Finske u Srbiji, Crnoj Gori i Makedoniji Pertti Ikonen kazao je da su došli da ispitaju moguć-nosti za poslovnu saradnju sa našim kompanijama privučeni činjenicom da je Crna Gora pred vratima EU.

Finska je najzelenija i najčistija država na planeti i sve što je u vezi sa time nama je interesantna oblast za saradnju. Dakle, riječ je i o poljoprivredi, energe-tici, zaštiti životne sredine .

Zajedno sa drugim nordijskim zemljama Finska ima 25 miliona ljudi. Ambasador smatra da Crna Gora treba da identifikuje posebne oblasti u kojima može da se iskaže, da saraduje sa susjedima i uspjeh će doći.

O finansijskim instrumentima govorio je Mika Veh-nämäki iz Ministarstva spoljnih poslova te zemlje. On je istakao namjeru da se uspostavi fondacija za saradnju u Crnoj Gori, slična onoj kakva već postoji u Srbiji.

O tome kako poslovati sa Finskom izlaganje je imala Siv Ahlberg, programska direktorica, Finnpartner-ship. Ona je predstavila usluge Finnpartnershipa i poslovne predloge za crnogorska preduzeća.

Jačanje saradnje sa Bavarskom, Minhen, 22. mart

Delegacija koju su činili predstavnici Privredne ko-more Crne Gore i ministarstava boravila je od 19. do 23. marta u posjeti Bavarskoj.

Kroz niz sastanaka sa partnerima iz ove njemačke pokrajine identifikovane su oblasti u kojima postoje interes, potreba, kao i realne pretpostavke za sarad-nju, a razmijenjeni su predlozi i definisani modeli koji će poslužiti za najefikasniju realizaciju budućih programa.

Posjeta je rezultat Inicijative crnogorsko-bavarske saradnje koju su krajem prošle godine predložili Ge-neralni konzulat Crne Gore u Minhenu i Ministarstvo za Evropu i međunarodnu saradnju Vlade Bavarske. Ona je rezultat dosadašnjih nastojanja i realnih mo-gućnosti za unapređenje sveukupnih bilateralnih odnosa. Bavarska je i ovom Inicijativom potvrdila da Crnu Goru prepoznaje kao buduću članicu EU sa kojom je spremna da gradi partnerstvo što će se po-sebno valorizovati u narednim godinama. Potpred-sjednik Privredne komore Crne Gore je razgovarao sa predstavnicima Komore Minhena, agencije Invest in Bavaria, Bayern Internationala, te Ministarstva za Evropu i međunarodnu saradnju Vlade Bavarske.

Privrednici regije Pulja u Komori, Podgorica, 24. mart

Privredna delegacija italijanske regije Pulja posjetila je 24. marta Privrednu komoru Crne Gore da bi se upoznala sa legislativom, privrednim ambijentom i mogućnostima poslovanja u našoj državi.

Oni su sa potpredsjednikom Komore razgovarali o mogućnostima konkretizacije saradnje sa lokalnim privrednicima i organizaciji budućih posjeta italijan-skih privrednika.

Gosti iz Italije su izrazili interesovanje za konkretne podsticaje kompanijama koje bi pokrenule biznise u Crnoj Gori, kao i pravce razvoja agrara. Oni smatra-ju da je neophodna bolja saobraćajna povezanost dvije zemlje, naročito preko direktnih avio linija.

Sjednica crnogorsko – slovenačke Mješovite komisije, Ljubljana, 10.-11. april

Na trećoj sjednici crnogorsko-slovenačke Mješovite komisije, koja se održava 10. i 11. aprila, u Ljubljani, razmatra se saradnja u oblastima trgovine, turizma, energetike, razvoja malih i srednjih preduzeća, me-trologije, poljoprivrede, šumarstva i prehrane, sa-obračaja, zaštite životne sredine, zdravstvene zaštite, nauke i tehnologije, te informacionih i komunikaci-onih tehnologija i digitalizacije. Takođe, razmjenjuju se informacije i iskustva u oblastima koje su defini-sane kao prioriteta za saradnju dvije zemlje i razma-traju modeli dinamiziranja ekonomskih odnosa, kao i definisanje projekata od zajedničkog interesa.

Mješovitom komisijom kopredsjedavaju potpredsjednik Vlade Crne Gore za ekonomsku politiku i finansijski sistem i ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja Milutin Simović i potpredsjednik Vlade i ministar vanjskih poslova Republike Slovenije Karl Viktor Erjavec. Pored članova Komisije iz javne uprave dvije zemlje, u radu sjednice učestvuju i crnogorski i slovenački privrednici.

Na zasjedanju Mješovite komisije govorio je predsjednik Mijušković, izražavajući zadovoljstvo zbog potpisivanja Pisma namjere o saradnji kod uvođenja eRačuna u Crnoj Gori sa Gospodarskom zbornicom Slovenije.

Forum o poslovnim mogućnostima u Crnoj Gori, Podgorica 15. maj

Forum o poslovnim mogućnostima u našoj zemlji, u organizaciji Privredne komore Crne Gore i Ambasade Francuske, održan je 15. maja.

Razvoj i unapređenje privredne saradnje dvije zemlje bio je osnovni cilj ovog susreta. Gosti iz Francuske, predstavnici francuskih kompanija iz oblasti ICT, trgovine, građevinarstva, farmaceutske industrije, bankarstva i komunalne privrede, upoznali su se sa nacionalnim programom ekonomskih reformi, infrastrukturnim i razvojnim projektima, ukupnom poslovnom klimom, iskustvima investitora iz te zemlje u Crnoj Gori te, kroz bilateralne susrete, uspostavili kontakte sa potencijalnim partnerima iz naše zemlje.

U radu foruma učestvovali su i predstavnici međunarodnih finansijskih institucija i francuskih kompanija sa sjedištem u Crnoj Gori.

Konferencija Austrian Connect, Beograd, 31. maj

Potpredsjednik Privredne komore učestvovao je u radu regionalne konferencije Austrian Connect koju je Advantage Austria organizovala u Beogradu. Na skupu je bilo oko 200 učesnika - predstavnika austrijskih preduzeća, potencijalnih investitora u Jugoistočnu Evropu, rukovodilaca njihovih kompanija koja posluju u Crnoj Gori, Srbiji, Sloveniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini, Kosovu, Makedoniji i Albaniji te njihovih poslovnih partnera iz Regiona.

U fokusu su bila pitanja: Kako izgleda konkurentnost u regionu i pojedinim zemljama? Koji su izazovi za industriju, infrastrukturu i tržište rada? I šta to znači za investitore iz Austrije?

Usvojen mehanizam Okruglog stola Komora glavnih gradova 16+1, Podgorica, 15. septembar

Okrugli sto predsjednika privrednih komora glavnih gradova država 16+1 inicijative (Kine i šesnaest zemalja Centralne i Istočne Evrope) održan je 15. septembra u podgoričkom hotelu Hilton, u okviru Drugog foruma gradonačelnika glavnih gradova ovih zemalja.

Ovom prilikom potpisana je Deklaracija o usvajanju mehanizma Okruglog stola predsjednika komora glavnih gradova ovih zemalja koja se zasniva na opštim principima pregovaranja, saradnje i razmjene. Njegova misija je da se uspostavi veza između Kine i 16 država CEI te Inicijative „Jedan pojas jedan put“, kao i unaprijedi saradnja u oblasti trgovine između njihovih glavnih gradova. Organizacije koje se bave promocijom trgovine i investicija u Kini i 16 zemalja Centralne i Istočne Evrope mogu dobrovoljno pristupiti ovom mehanizmu.

Na marginama Drugog foruma gradonačelnika glavnih gradova CEI regije i Kine potpisan je Memorandum o saradnji Privredne komore Crne Gore i Privredne komore Pekinga

Konferencija kapija Balkana – Crna Gora, Podgorica, 24. oktobar

Potpredsjednik Privredne komore učestvovao je na Konferenciji Kapija Balkana – Crna Gora, koju su organizovali Ministarstvo vanjskih poslova Crne Gore, u saradnji sa Ambasadom Izraela, Ministarstvom vanjskih poslova Izraela i Počasnim konzulom Crne Gore u Izraelu.

Konferencija je organizovana u cilju razvoja poslovnih veza između Crne Gore i Izraela, te upoznavanja potencijalnih investitora sa ekonomskim i investicionim ambijentom u našoj zemlji, sa naglaskom na ključne razvojne prioritete ovih država.

Trgovinsko investicioni forum u Londonu, London, 26. oktobar

Crnogorsko-britanski trgovinsko investicioni forum održan je u Londonu 26. oktobra. Organizator je bila Privredna komora Crne Gore u saradnji sa ambasadom naše države u Londonu i agencijom Developing Market Associates (DMA).

U radu su učestvovali predstavnici vlada dvije države i EBRD, crnogorski privrednici i njihove britanske kolege iz više od 150 kompanija koje se bave finansijskim uslugama, ICT-em, energetikom, inženjerinom, infrastrukturom, građevinarstvom, poljopri-

vredom, nekretninama i konsultantskim uslugama koje su zainteresovani za pokretanje biznisa i investiranje u našu zemlju.

Na Forumu je promovisana Crna Gora kao investiciona destinacija i razmotrene su mogućnosti povećanja trgovinske razmjene između dvije zemlje, odnosno, izvoza crnogorskih proizvoda na britansko tržište.

Državno-privrednu delegaciju predvodio je potpredsjednik Vlade za ekonomsku politiku i finansijski sistem Milutin Simović.

Prezentacija „Kolumbija – zemlja mogućnosti“, Podgorica, 7. decembar

Prezentacija „Kolumbija – zemlja mogućnosti“ održana je u Privrednoj komori Crne Gore 7. decembra, u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova.

U radu sastanka učestvovali su ambasador Kolumbije Jaime Alberto Cabal Sanclemente i ministar savjetnik Felipe Lehmann Castrillion, potpredsjednik Privredne komore Crne Gore i predstavnici Ministarstva vanjskih poslova, Ministarstva ekonomije, kao i Agencije za promociju stranih investicija MIPA.

Akcentat je bio na potencijalu za jačanje saradnje u agrobiznisu, infrastrukturi, turizmu i obnovljivim izvorima energije.

PROTOKOLARNE AKTIVNOSTI

Nastavljena je intenzivna saradnja Privredne komore Crne Gore sa ambasadorima akreditovanim u Crnoj Gori, crnogorskim ambasadama u inostranstvu, stranim predstavništvima i kompanijama. Izdvajamo sastanke sa:

- otpravnikom poslova Ambasade Kraljevine Danske u Beogradu Mortenom Skovgardom Hanseonom i počasnim konzulom te zemlje u Crnoj Gori Sašom Vujačićem
- počasnim konzulom Crne Gore u Izraelu Nimrodom Rinotom
- ambasadorom Savezne Republike Njemačke u Crnoj Gori Hansom Ginterom Valterom Materonom i predsjednikom Parlamenta savezne pokrajine Hesens Norbertom Kartmanom
- ambasadorom Izraela Alonom Fišerom Kam
- ambasadorom Irana Huseinom Abdulahom
- ambasadorom Finske Pertti Ikonenom
- ekonomskim savjetnikom u ambasadi Španije Havijerom Alvaesom
- ambasadorom Meksika Markom Antoniom Garcia Blanko

- ambasadorom Hrvatske Veselkom Grubišićem
- direktorom za Balkan francuske državne agencije za investicije i razvoj Pierre Lignot
- generalnim sekretarom Ministarstva vanjskih poslova belgijske pokrajine Flandrija Koenom Verlackhtom
- predsjednikom Privredne komore Vojvodine Boškom Vučurovićem
- ambasadorom Palestine Rabii Alhantoulijom
- ambasadorom Malte Jaime H. Cremona
- ambasadorom Argentine Rikardom Fernandezom
- ambasadorom Bjelorusije Valenij Brilevim
- otpravnicom poslova ambasade Ukrajine u Crnoj Gori Natalijom Fijalka
- savjetnikom u Diplomatskoj misiji Azerbejdžana u Crnoj Gori Anar Adžamovim i direktorom Kulturno - ekonomskog centra Azerbejdžana i Crne Gore Sejranom Mirzazadom.

SPORAZUMI O SARADNJI

Predstavnici Privredne komore Crne Gore potpisali su:

- Sporazum o saradnji sa COMMCE - Meksičkim savjetom preduzetnika za spoljnu trgovinu, ulaganje i tehnologiju
- Protokol o zajedničkoj saradnji na unapređenju investicionog ambijenta između Privredne komore Crne Gore, Biroa za ekonomsku saradnju i podršku biznis zajednici Glavnog grada Podgorice, Savjeta stranih investitora, Asocijacija menadžera Crne Gore, Montenegro biznis alijanse, Asocijacije poslovnih žena Crne Gore, Udruženja preduzetnica Crne Gore i JU Zanatska komora Crne Gore
- Pismo namjere o saradnji sa Gospodarskom komorom Slovenije kod uvođenja eRačuna u Crnoj Gori
- Memorandum o saradnji Privredne komore Crne Gore i Privredne komore Pekinga
- Deklaracija o usvajanju mehanizma Okruglog stola predsjednika komora glavnih gradova država 16+1 inicijative
- Memorandum o saradnji sa Centrom za zaštitu potrošača.

5. EVROATLANTSKE INTEGRACIJE

5.1 EVROPSKE INTEGRACIJE

Privredna komora Crne Gore ima prepoznatljivu ulogu u procesu pridruživanja EU. Karakter, obim i dinamika naših aktivnosti idu u korak sa ukupnim aktivnostima države u integracionim procesima.

Tokom 2017. odvijale su se kontinuirane aktivnosti u smjeru ispunjavanja zadataka pretpripravnih pregovora i učešća u radu Komisije za evropske integracije, radnog tijela Vlade Crne Gore, čiji članovi su istovremeno i članovi Odbora za stabilizaciju i pridruživanje. Komisija prati rad strukture za sprovođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane i Crne Gore, s druge strane. Značajne aktivnosti komore, su bile posvećene: praćenju realizacije Programa pristupanja Crne Gore 2017-2018, preporuka iz Izveštaja Evropske komisije o Crnoj Gori, kao i izradi nacrtu Programa pristupanja Crne Gore EU 2018 – 2020.

Privredna komora ima predstavnike u 27 poglavlja (pregovara se o 33 poglavlja), a generalni sekretar Privredne komore rukovodi Poglavljem 3 - Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga, koje je otvoreno 11. decembra 2017. godine, na Međuvladinoj konferenciji u Briselu. Poglavlje 3, je posebno važno za poslovnu zajednicu, jer će pravo osnivanja preduzeća omogućiti crnogorskim poslovnim subjektima da pokrenu, započnu i obavljaju privredne djelatnosti u jednoj ili više država članica EU.

U okviru Poglavlja 3 se razmatra zakonodavni okvir koji obuhvata Direktivu o uslugama koja reguliše gotovo sve usluge i ima za cilj da ukloni administrativne i druge prepreke koje onemogućavaju njihov slobodan protok i definiše Jedinствену kontaktну tačku za usluge. Skupština Crne Gore je na sjednici od 16. oktobra 2017. godine usvojila Zakon o uslugama, koji predstavlja novinu u crnogorskom zakonodavstvu, čime će se osigurati usklađenost propisa, ali i pravila za nove usluge koje se pojavljuju na tržištu.

Poglavlje 3 sadrži posebnu Direktivu o priznavanju stručnih kvalifikacija, kojom se kvalifikacije priznaju automatskim sistemom priznavanja za sedam zanimanja pod uslovom da su države članice prihvatile određene minimalne obrazovne standarde za navedene profesije i stručne programe za obrazovanje uskladile s evropskim. Riječ je o doktorima, stomatolozima, veterinarima, medicinskim sestrama, bobicama, farmaceutima i arhitektama. Osobama koje se bave tim zanimanjima moraju se priznati kvalifikacije stečene u njihovim zemljama kako bi mogle obavljati te djelatnosti bilo gdje u EU.

5.2 NATO I EKONOMIJA

Privredna komora Crne Gore u saradnji sa Komunikacionim timom Savjeta za članstvo u NATO Vlade Crne Gore, organizovala je 13. marta okrugli sto na temu: Ekonomija i bezbjednost - NATO kod, kako aplicirati. Gost ovog skupa bili su ministar odbrane, Predrag Bošković, i Nacionalni koordinator za NATO, Dragan Pejanović.

Seminar o NATO nabavkama i primjeru Hrvatske je održan u Privrednoj komori Crne Gore, 19. maja a gosti i predavači su bili predstavnici Hrvatske gospodarske komore, Ministarstva privrede, preduzetništva i zanatstva u Vladi Hrvatske, kao i direktor dd Galeb (kompanije koja je već imala nekoliko Ugovora o poslovnoj saradnji sa NATO-om).

Sagledavajući mogućnosti uspostavljanja modela za ostvarivanje benefita za crnogorsku privredu od članstva Crne Gore u NATO, Privredna komora Crne Gore je predložila Vladi pokretanje projekta "Crnogorska privreda i NATO", koji podrazumijeva uspostavljanje sistema za jednostavniji dostup informacijama našim članicama o NATO tenderima, kao i mogućnost zajedničkog nastupa na ovim pozivima sa kompanijama iz drugih zemalja članica. Vlada je usvojila prijedlog, i kao prvi krak donijela Odluku o obrazovanju Koordinacionog tijela za pružanje podrške privrednim društvima u ostavljanju benefita članstva u NATO-u, u kojem Komora participira na nivou potpredsjednika. U toku je izrada posebnog sajta za ove namjene koji će voditi Privredna komora Crne Gore.

5.3 ZAJEDNIČKI KONSULTATIVNI ODBOR EVROPSKOG EKONOMSKOG SOCIJALNOG KOMITETA I CRNE GORE

Evropski ekonomski i socijalni komitet (EESK) osnovan je Rimskim ugovorom 1957. godine kao savjetodavno tijelo koje predstavlja privrednike/poslodavce, sindikate, poljoprivrednike, potrošače i druge interesne grupe koje zajedno čine organizovano civilno društvo EU i NVO.

Zajednički konsultativni odbor ima funkciju pravno-savjetodavnih tijela i formira se za svaku zemlju posebno. Sve zemlje kandidati u savjetodavnom komitetu imaju predstavnike koji zastupaju interese lokalnih i regionalnih vlasti. Crna Gora ima po dva predstavnika iz oblasti privrede, NVO sektora i sindikata.

Generalni sekretar Privredne komore Crne Gore je član Zajedničkog konsultativnog odbora.

Sedmi sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora civilnog društva između Crne Gore i Evropske unije održan je u Briselu 8. jula. Razgovarano je o ostvarenom napretku u pregovaračkom procesu Crne Gore i EU, sa fokusom na agendu povezivanja u oblasti energetike i transporta, Zakon o javnim nabavkama, stanju u industrijskim odnosima, kao razvoju organizacija civilnog društva u našoj zemlji. Usvojena je zajednička Deklaracija koja sadrži niz preporuka institucijama Crne Gore i Evropske unije, kao i socijalnim partnerima i organizacijama civilnog društva, u cilju unapređenja stanja u ovim oblastima.

Osmi sastanak Zajedničkog konsultativnog odbora održan je u Budvi 8. novembra. Diskutovalo se o pregovaračkom procesu u poglavlju 28, sa posebnim osvrtom na zaštitu potrošača i mladima na tržištu rada u Crnoj Gori. U zajedničkoj Deklaraciji, koja je usvojena na sastanku, odbor je konstatovao da je Crna Gora napravila značajan napredak u usklađivanju sa pravnom tekovinom EU i ukazao na potrebu donošenja novog zakona o zaštiti potrošača koji će biti usklađen sa najvišim evropskim standardima u oblasti održivog razvoja i cirkularne ekonomije, te naglasio značaj podrške samozapošljavanju i olakšavanja pristupa kreditima za mlade preduzetnike.

6. OBRAZOVNE AKTIVNOSTI

6.1 SEMINARI, OKRUGLI STOLOVI, PREZENTACIJE, RADIONICE

Privredna komora učestvuje u razvoju sistema obrazovanja za potrebe privrede, organizuje usavršavanje i obuku, specijalizovane kurseve, predavanja, seminare, radionice i druge oblike edukacije.

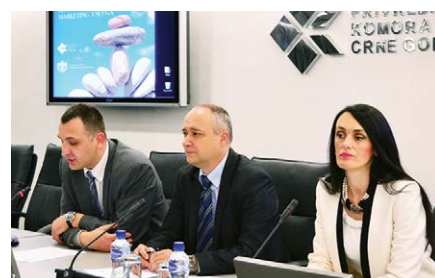
U toku 2017 godine Privredna komora je realizovala 51 edukativnu aktivnost (seminari, obuke, okrugli stolovi, konferencije i prezentacije) kojim je prisustvovao 2621 učesnik.

OKRUGLI STO:

- Uticaj obaveza iz poglavlja 27 na crnogorsku privredu
- Ekonomija i bezbjednost: "NATO Kod – kako aplicirati"
- Stari zanati kao mogućnost zapošljavanja odnosno samozapošljavanja Roma u Crnoj Gori
- Uspostavljanje pravnog okvira za uvođenje zahtjeva za eko dizajn proizvoda koji utiču na potrošnju energije
- Industrija metala u Crnoj Gori – stanje i pravci razvoja
- Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine (NSOR) i koncept održive proizvodnje i potrošnje
- Izmjene zakona iz oblasti obrazovanja
- Problem sertifikacije u Crnoj Gori
- Sporazumno finansijsko restrukturiranje dugova prema finansijskim institucijama
- Preduzetništvo mladih – izazovi i prilike
- Druge nacionalne konsultacije o predloženoj metodici definisanja ležišta mineralnih sirovina od javnog značaja
- Upravljanje ljudskim resursima u privredi
- Administrativne procedure za registraciju sredstava za zaštitu bilja

SEMINARI :

- Novine u Zakonu o računovodstvu i Zakonu o reviziji
- Savremeni pristup marketingu malih i srednjih preduzeća
- Marketing usluga
- Prelazak na standard ISO 9001:2015
- Istraživanje tržišta malih i srednjih preduzeća
- Primjena MRS 16 NPO - alokacija vrijednosti kod procjene imovine u svrhu finansijskog izvještavanja
- Postupak nabavki u Nato sistemu i hrvatska iskustva
- Javni nastup
- Pr strategija i kampanja
- Procjena vrijednosti nepokretnosti u svrhu eksproprijacije i kodeks etike i ponašanja procjenjivača
- Upravljanje rizikom modernog poslovanja
- Upotreba društvenih mreža u marketingu malih i srednjih preduzeća

- Izmjene i dopune zakona o PDV
- Revizorski odbor.

KONFERENCIJA :

- Transparentnost u funkciji balansirano razvoja
- Turizam u funkciji razvoja proizvodnje hrane
- Snaga crnogorske poljoprivrede
- Novi trendovi u obrazovanju
- Podrška razvoju preduzetništva mladih
- Izazovi na putu ka Evropskoj uniji.

RADIONICA :

- Psihologija motivacije i pokazatelji zaposlenih
- Preduzetništvo
- Implementacija pojednostavljenih carinskih postupaka u Crnoj Gori
- Radionica o Posebnom programu ulaganja
- SBA radionica
- Identifikovanje potencijalnih turističkih proizvoda (gastronomskih suvenira) na osnovu tradicionalnih sirovina i recepata
- Marketing odnosa- Savremeni pristup marketingu malih i srednjih preduzeća
- TAIX :Pristup finansijama za mala i srednja preduzeća.

PREZENTACIJA:

- Dani zapošljavanja lica sa invaliditetom
- Vodiča za dobru higijensku praksu
- Presentacija Pošte Slovenije
- Presentacija programa "Zeleni ključ"
- Strateška saradnja kroz udruživanje u pomorstvu
- Presentacija novog portala za nosioce sertifikata Excellent SME „Nove vrijednosti – korišćenje novih web alata u svakodnevnom poslovanju."

OBUKA:

- Saradnja Crne Gore i Italije na osnivanju pomorskog klastera (MaCCIM)
- Obuka za polaganje stručnog ispita za sticanje licence za obavljanje poslova zastupanja pred carinskim organom

6.2 SISTEM OBRAZOVANJA

Reforma obrazovanja u Crnoj Gori je proces usmjeren na stvaranje dostupnijeg, fleksibilnijeg i efikasnijeg obrazovnog sistema, koji će biti u funkciji privrednog, odnosno ukupnog društvenog razvoja. Prioriteti rada su usmjereni na nastavak reforme obrazovnog sistema, kao i na podizanje kvaliteta, efikasnosti i fleksibilnosti svih nivoa obrazovanja, koje mora biti bliže privredi i potrebama privrede. U toku 2017. godine je izvršena promjena zakonske regulative iz oblasti obrazovanja, koja je izazvala različite ocjene kvaliteta rezultata koje su promjene donijele.

Skupština Crne Gore je 10. jula 2017. godine usvojila izmjene i dopune Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju, Zakona o stručnom obrazovanju, Zakonu o obrazovanju odraslih, Zakonu o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim potrebama, Zakon o gimnaziji i Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju.

Uloga Komore je i u podsticanju uključivanja što većeg broja naših članica u obrazovni sistem. Jedna od takvih aktivnosti je i participacija u dualnom sistemu obrazovanja koji ove godine uključuje veliki broj učenika i kompanija u Crnoj Gori. Praktična nastava kod poslodavca razvija kod učenika pozitivnu orijentaciju prema zanimanju. Učenik stiče trajna i primjenjiva znanja, veću pouzdanost i rutinu, što omogućava njegov povoljniji položaj na tržištu rada i stvara mogućnost zapošljavanja kod poslodavca kod kojeg se obrazovao. Poslodavac ima mogućnost da pripremi kadar profila koji odgovara poslovanju njegovog preduzeća i zaposli ga po završetku školovanja.

U cilju stimulisanja učenika za upis na deficitarne kvalifikacije u Crnoj Gori je ove godine podijeljeno 87 stipendija. Sredstva za 15 stipendija obezbijedila je Privredna komora. Stipendije su dobili učenici koji se obrazuju po obrazovnim programima kuvar, konoobar, monter telekomunikacionih sistema, vodoinstalater i keramičar. Unaprijedjuju se odredbe koje se odnose na polaganje majstorskog ispita, sticanje obrazovanja završetkom pojedinih modula, kao i druga pitanja od značaja za unapređenje sistema stručnog obrazovanja. Izmjene I dopunama Zakona o obrazovanju odraslih su donijele preciznije definisanje programa kojima se stiče neformalno obrazovanje, kao I potrebne andragoške osposobljenosti kadra koji realizuje nastavu.

U okviru sistema obrazovanja predstavnici Komore

su učestvovali u radu međuinstitucionalno organizovanih tijela, među kojima su:

- Savjet za nacionalno partnerstvu za preduzetničko učenje,
- Savjetodavni komitet za stručno obrazovanje
- Nacionalni savjet za obrazovanje
- Savjet za visoko obrazovanje
- Savjet za kvalifikacije
- 11 sektorskih komisija
- Školski odbori srednjih stručnih škola
- Upravni odbor INVO projekta
- Koordinacioni odbor za praćenje dualnog sistema obrazovanja
- EUREKA programu
- Komitet "Ljudi i vještine" EUROCHAMBERS-a
- Nacionalni servis podrške (Elektronska platforma za učenje odraslih)

7. PROJEKTI

ENTERPRISE EUROPE NETWORK (EEN) – EVROPSKA MREŽA PREDUZETNIŠTVA

Evropska mreža preduzetništva (EEN) je najveća svjetska mreža podrške malim i srednjim preduzećima koja je osnovana sa misijom da pomogne MSP da iskoriste što je više moguće poslovnih šansi u Evropskoj uniji. Aktivnosti EEN u Crnoj Gori realizuje konzorcijum koji čini: Privredna komora Crne Gore, Direkcija za mala i srednja preduzeća i Business Start Up Centar iz Bara.

Cilj projekta je pružanje praktičnih informacija i pomoć malim i srednjim preduzećima u Crnoj Gori, sa ciljem lakšeg pronalaženja poslovnih partnera, uspostavljanje poslovne saradnje i joint ventura, učestvovanje na tenderima, pristup informacijama o pravnim aspektima i poslovnim regulativama u EU, informacije o programima podrške, zakonodavstvu i rezultatima istraživanja koji se odnose na inovacije, posredničke usluge u transferu tehnologije i znanja, stimulisanje crnogorskih malih i srednjih preduzeća da inoviraju, kao i informacije i pomoć o Okvirnim programima EU za istraživanje i tehnološki razvoj.

U okviru projekta tokom 2017. godine nastavljene su aktivnosti na unapređivanju regionalne saradnje u oblasti turizma. Radni timovi privrednih komora Srbije i Crne Gore izradili su brošuru „Zajednički turistički proizvod Srbije i Crne Gore“, koja obuhvata različite programe utemeljene na specifičnoj prirodnoj i kulturnoj baštini dvije zemlje. Brošura je promovisana u okviru sajma turizma u Beogradu 22. februara, a potom prevedena na engleski i njemački jezik. Predstavnik Komore učestvovao je na II Turističkom forumu 24. februara, održanom u okviru sajma turizma u Beogradu.

Privredna komore Crne Gore je 7. jula organizovala okrugli sto čija je tema bila pozicioniranje domaćih proizvoda i plasman na tržištu. Govoreći o svojim iskustvima na popularizaciji domaćih proizvoda, predstavnici Hrvatske gospodarske komore su poseban naglasak stavili na žigove i šeme kvaliteta i njihovom značaju za povećanje konkurentnosti, prije svega, poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Uz podršku projekta, a u cilju upoznavanja privrednika sa ključnim izmjenama standarda ISO 9001:2015, Komora je realizovala dva jednodnevna seminara, u Nikšiću 27. aprila i u Tivtu 6. juna.

Predstavnici Komore učestvovali su na Regionalnoj konferenciji Evropske preduzetničke mreže, koja je održana 28 i 29. septembra u Portorožu, u organizaciji konzorcijuma EEN iz Slovenije. Konferencija je okupila predstavnike univerziteta, privrednih komora i razvojnih agencija, sa ciljem da se razmijene iskustva i osnaži saradnja među partnerima i članicama mreže EEN iz Jugoistočne Evrope. Predstavljeni su rezultati i dostignuća u EEN mreži, iskustva i konkretni primjeri podrške MSP u pristupu stranim tržištima i internacionalizaciji, kao i uspješni primjeri saradnje kroz različite EU projekte.

IMPLEMENTACIJA CEFTA SA CILJEM UNAPREĐENJA INTERNACIONALIZACIJE PRIVREDE U JUGOISTOČNOJ EVROPI

Cilj projekta je podrška implementaciji CEFTA u regionu i podrška komorama regiona da uzmu aktivnu ulogu u sprovođenju sporazuma. Projekat se realizuje u okviru Asocijacije balkanskih komora, uz podršku Unije privrednih komora Njemačke (DIHK), Ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj Njemačke, CEFTA Sekretarijata i SEQVA agencije za pomoć privredi, takođe iz Njemačke.

U projektu su učestvovala privredna komora Albanije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Crne Gore, Grčke, Makedonije, Moldavije, Rumunije, Srbije, Hrvatske, Kosova i Turske.

Uz podršku projekta u 2017. godini realizovane su sljedeće aktivnosti:

- Konferencija "Turizam u funkciji razvoja proizvodnje hrane u CEFTA regionu", 20. aprila u Budvi;
- Seminar "Implementacija pojednostavljenih carinskih procedura u Crnoj Gori", 19. juna;
- učešće predstavnika Privredne komore Crne Gore na:
- Konferenciji "10 GODINA CEFTA SPORAZUMA: REZULTATI I IZAZOVI", 8. februara u Beogradu;
- Okruglom stolu „Jačanje saradnje između udruženja akreditacionih tijela u CEFTA regionu“, 21. marta u Sarajevu;
- Konferenciji "Posredovanje i efikasnost alternativnih metoda rješavanja privrednih sporova", 26. aprila u Skoplju;
- Okruglom stolu „Uloga komora u internacionalizaciji ekonomija u jugoistočnoj Evropi“ koja je održana u Opatiji 25. aprila;
- Sastancima radnih grupa CEFTA Foruma privrednih komora, 27. juna u Beogradu
- Konferenciji „Značaj STO i Protokola 5 u okviru CEFTA“, 5. jula u Sarajevu.

Projekat je završen u septembru 2017. godine.

ERASMUS ZA MLADE PREDUZETNIKE - „VI ULAZITE U EU“

Projekat je odobren u okviru programa ERASMUS za mlade preduzetnike i predstavlja nastavak projekta koji je uspješno sprovedla Provincija Pezaro i Urbino iz Italije. Osim Provincije, kao koordinatora u projekat je uključeno osam različitih institucija (komore, razvojne agencije, fakulteti) iz šest zemalja Jadransko-jonske makroregije.

Osnovni cilj projekta bio je pružanje pomoći novim preduzetnicima i malim firmama da razvijaju vještine i konkurentnost kroz razmjenu ideja i iskustava sa uspješnim i dokazanim firmama iz EU. Odabrani predstavnici iz Crne Gore imali su mogućnost boravka do šest mjeseci u zemljama EU kako bi se upoznali sa radom sličnih kompanija. Sektori koji su imali prioritet su: pomorstvo i ribarstvo, transport, energetika, turizam.

Privredna komora je imala ulogu posredničke organizacija (IOs) koja je obavljala promociju programa i na osnovu postavljenih kriterijuma odabirala kompanije i mlade preduzetnike koji su učestvovali u projektu. Aktivnost evaluacije obuhvatila je detaljnu kvalitativnu analizu i procjenu 11 podnijetih aplikacija od kojih su devet odobrene i zvanično prihvaćene. Svakom prihvatanju ili odbijanju biznis plana je prethodio rad na preporukama za unapređenje ili korekciju podnijetih dokumenata formulisanih u formi komentara koji su dostavljani aplikantima.

U 2017. godini dva preduzetnika početnika realizovali su stipendije u EU, kroz praktičan rad u kompanijama Betahaus GmbH b&KG (Njemačka) i The Cube Workspace (Grčka). Takođe, prihvaćena je i aplikacija jednog mladog preduzetnika, čija realizacija predstoji.

Nastavljena je informativna kampanja u cilju podizanja preduzetničke svijesti mladih prezentovanjem realizovanih razmjena i neposrednim upoznavanjem sa iskustvima kandidata koji su boravili u nekoj od uspješnih evropskih kompanija. Primjere dobre prakse mladi preduzetnici predstavili su kroz prezentaciju na Ekonomskom fakultetu Univerziteta Crne Gore 14. februara, a intervjui sa pojedinim učesnicima razmjene objavljen je u "Glasniku".

Projektne aktivnosti završene su u februaru 2017. godine.

SARADNJA ITALIJE I CRNE GORE ZA OSNIVANJE POMORSKOG KLASTERA - MACCIM

Privredna komora Crne Gore u partnerstvu sa Specijalnom agencijom Privredne komore Trsta (ARIES) i Pomorskim tehnološkim klasterom italijanske regije Frugli Venezia Giulia (MAREFVG) je realizovala projekat „Saradnja Italije i Crne Gore za osnivanje pomorskog klastera – MaCCIM“.

Projekat je imao za cilj da transfer znanja i iskustava MAREFVG iz italijanske regije Frugli - Venezia - Giulia na druge regione u oblasti nautičkog i jahting sektora. Projektna ideja je u skladu sa osnovnim zahtje-

vima Centralno Evropske Inicijative iz oblasti jačanja i unapređivanja socijalne dimenzije i kohezije, kao i sa italijanskim programom Know - how Exchange Programme (KEP) koji je usmjeren na inovacije u malim i srednjim preduzećima (SME) kao i udruživanje njihovih kapaciteta.

Projektna ideja je razvijena na osnovu potreba da se u Crnoj Gori uspostavi klaster u nautičkom i jahting sektoru. Određeni broj najboljih praksi iz ove italijanske regije prenijete su zainteresovanim crnogorskim subjektima u nautici i jahtingu u vezi sa: inovacijama, pristupom tržištu, obukom zaposlenih, razvojem istraživačkih kapaciteta kao i pristupom finansijama.

Privredna komora Crne Gore je sprovela temeljnu i sveobuhvatnu aktivnost mapiranja preduzeća putem posebno izrađenog upitnika, kako bi bili selektovani oni koji imaju potrebne kapacitete i nivo raspoznavanja potrebe za osnivanjem klastera i efikasnijeg obavljanja poslovne aktivnosti putem međusobnog umrežavanja srodnih biznisa. Od samog početka implementacije projekta, u aktivnosti su uključeni predstavnici nadležnih institucija – Ministarstva ekonomije, Direktorata za pomorstvo u okviru Ministarstva saobraćaja, Uprave pomorske sigurnosti, Lučke kapetanije, Ministarstva održivog razvoja i turizma.

Studijska posjeta Trstu realizovana je od 21. do 24. marta, uz učešće sedam preduzeća iz pomorskog sektora, Pomorskog fakulteta u Kotoru, Uprave pomorske sigurnosti i tri predstavnika Privredne komore. Uvažavajući rastući značaj nautičkog turizma u Crnoj Gori, pažnja je, prije svega, posvećena načinu na koji ova regija uspješno promovise klaster u industriji kruzera fokusiran na ponudu malih i srednjih preduzeća i internacionalizaciju. Neposredan uvid u način na koji se promovise logistički sistem Trsta koju sprovodi ARIES, kao i upoznavanje sa podizanjem kvaliteta usluga, cjenovnom konkurentnošću i ekonomijom obima koji su ostavreni kroz udruživanje pet preduzeća za servisiranje megajahti i tri marine u Trstu, pružili su korisne smjernice i jasno ukazali na dodatu vrijednost koju bi ovakav vid povezivanja donio Crnoj Gori.

Organizovana je specijalizovana obuka za pomorski sektor u Privrednoj komori 24. maja na teme: nautičkog turizma u funkciji razvoja pomorstva, marketinga u oblasti kruziranja turizma, primjene rezultata istraživačkog rada u pomorskim logističkim sistemima, aktuelni evropski program namijenjeni pomorstvu i promociji plavog rasta. Obuci su prisustvovala 22 predstavnika sektorskih preduzeća.

Sprovedene su dvije pilot akcije u Luci Bar 12. juna na teme: "Upravljanje remontnim sistemima turističkih luka" i "Licenciranje pomorskih agenata". Pilot akcijama je prisustvovalo 38 predstavnika preduzeća i nadležnih institucija.

Izrađena je i prezentovana mapa puta za osnivanje prvog pomorskog klastera u Crnoj Gori koja je uvažila zakonodavne i sektorske specifičnosti konteksta u kojem bi klaster trebao da zaživi. Izrađen je i predstavljen prijedlog strateške saradnje Italije i Crne Gore u pomorskom sektoru.

Završna konferencija na kojoj su prezentovani rezultati projekta, prije svega mapa puta za osnivanje pomorskog klastera u Crnoj Gori i dokument o prijedlogu strateške saradnje Crne Gore i Italije u pomorskom sektoru održana je 21. jula u Privrednoj komori Crne Gore.

Projekat je završen u septembru 2017. godine.

INOVACIJA PREDUZETNIŠTVA U TURIZMU KROZ PROIZVODNJU GASTRO SUVENIRA ZASNOVANIH NA LOKALNIM INPUTIMA (GAS2GO)

Projekat GAS2GO je odobren iz IPA sredstava u okviru programa „Transfer znanja između sektora visokog obrazovanja, istraživanja i privrede“ koji implementiraju Ministarstvo finansija Crne Gore i Ministarstvo nauke Crne Gore.

Projekat je realizovala Privredna komora Crne Gore (nosilac projekta) u saradnji sa Univerzitetom Mediteran-Montenegro Business School (MBS) i preduzećem "Frutiera".

Opšti cilj projekta je bio unapređivanje inovacijskih kapaciteta privrednih subjekata kroz jačanje saradnje između poslovnog i naučnoistraživačkog sektora. Specifični cilj projekta je bio da se nastavi sa identifikacijom i proizvodnjom novih gastro proizvoda koji bi se ponudili tržištu, što bi moglo dovesti do proširenja i povezivanja postojećih privrednih djelatnosti i moguće zapošljavanje nove radne snage.

U 2017. realizovano su brojne aktivnosti sa ciljem da se podstakne transfer znanja između visokog obrazovanja i istraživanja, s jedne i privrede, s druge strane.

Predstavnici projektnih partnera posjetili su Sajem zdrave hrane, ljekovitog bilja i zelene ekonomije u Dubrovniku, od 16. do 19. marta, sa ciljem da razmijenjene znanja sa uspješnim preduzećima koja se bave proizvodnjom gastro suvenira. Za "Frutieru" je obezbijeđen izložbeni štand na kojem je predstavila svoj

proizvodni program sve vrijeme trajanja sajma.

U organizacija Privredne komore održane su tri radionice:

- "Identifikovanje potencijalnih turističkih proizvoda (gastronomskih suvenira) na osnovu tradicionalnih sirovina i recepata", 31. januara, za proizvođače tradicionalnih crnogorskih gastro proizvoda;
- "Preduzetništvo", 27. aprila 2017, sa ciljem da učesnicima pruži teoretsku osnovu za ono čime se bave i kroz nove uvide pomogne da koriguju i poboljšaju svoj biznis;
- "Marketing odnosa (relationship marketing) – savremeni pristup marketingu malih i srednjih preduzeća", 27. jula, sa ciljem da pomognu preduzetnicima da unaprijede i nastave da održavaju dugoročne odnose sa potrošačima, dobavljačima, distributerima, kooperantima i ulagačima.

Univerzitet Mediteran uradio je situacionu i finansijsku analizu "Frutiere", a potom pripremio i marketinški plan i komunikaciona strategija za ovo preduzeće. Nakon dugotrajne saradnje sa dizajnerima, "Frutiera" je dobila i potpuno novi vizuelni identitet i dizajn ambalaže za nekoliko proizvoda.

Na osnovu rezultata istraživanje javnog mnjenja o gastro suvenirima koje je sproveda u okviru projekta, Privredna komora je uradila Priručnik o tradicionalnim crnogorskim gastro proizvodima, na crnogorskom i engleskom jeziku.

Projektne aktivnosti završene su 31. avgusta 2017 godine.

JAČANJE KAPACITETA PARTNERA DUNAVSKE REGIJE U STRUČNOM OBRAZOVANJU SA CILJEM EFIKASNIJE MODERNIZACIJE SISTEMA STRUČNOG OBRAZOVANJA- SISTEMA VET (UČENJE KROZ PRAKSU – „LEARNING BY DOING“)

Projekat „Learning by doing“ je odobren u okviru prvog poziva Dunavskog programa. Nosilac projekta je Komora za privredu i industriju Budimpešte, a kao partneri učestvuju privredne komore i druge institucije koje su na bilo koji način povezane sa stručnim obrazovanjem iz sledećih zemalja: Austrija, Njemačka, Slovenija, Hrvatska, BiH, Crna Gora, Srbija, Bugarska, Rumunija, Moldavija, Ukrajina, Češka i Slovačka.

Privredna komora Crne Gore na ovom projektu učestvuje kao pridruženi partner.

Osnovni cilj projekta je unaprijediti kapacitete učesnika u stručnom obrazovanju kroz jačanje nacionalnih i međunarodnih partnerstava u Dunavskoj regiji u svrhu efikasnije obnove sistema stručnog obrazovanja čime bi se smanjila razlika između znanja i potrebe tržišta rada. To će se postići, kroz realizaciju sljedećih projektnih aktivnosti: kritička analiza postojećih programa stručnog obrazovanja, analize strategija o reformi sistema šegrtovanja, priprema preporuka o tome kako integrisati iskustva iz dualnog programa stručnog obrazovanja u nacionalni sistem obuka, priprema vodiča, studijske posjete, razmjena kadrova i interaktivne radionice.

Urađena je analiza trenutnog stanja u pogledu dualnog obrazovanja i programa stručne obuke u Crnoj Gori na osnovu upitnika koji je sačinio vodeći partner na projektu.

U okviru rada na interaktivnoj platformi za razmjenu znanja i iskustava između partnera kompletiran je segment koji se odnosi na primjere dobre prakse i zajedničke izazove u programima stručnog osposobljavanja. Nedostatak infrastrukture u vidu centara za obuku, adekvatnog trening materijala, stručno osposobljenog osoblja koje bi sprovodilo utvrđene programe obuke istaknuti su kao ključni izazovi u uspostavljanju efikasnog sistema dualnog obrazovanja. U zemljama sa malim brojem preduzeća s kapacitetom za organizovanje obuka, preporučuje se opremanje centara za obuku i omogućavanje istima da ostvare dodatni prihod putem rentiranja opreme i pružanjem savjetodavnih usluga. Nedostatak kurikuluma je izazov koji će se rješavati između ostalog putem ovakvih vidova razmjene sa državama koje imaju uhodane sisteme dualnog obrazovanja što je u skladu s politikom harmonizacije sistema obrazovanja i usvojenih kompetencija i vještina na nivou Evropske Unije.

Predviđeno je da projekat traje do juna 2019.

EKOLOŠKI INOVATIVNO POVEZAN DUNAVSKI REGIONA (ECOINN DANUBE)

Projekat Ecolnn Danube je odobren u okviru prvog poziva Dunavskog programa, po prvom programskom prioritetu „Socijalno i inovativno odgovoran Dunavski region“.

Vodeći partner na projektu je Slovački Centar za naučne i tehničke informacije iz Bratislave (SCSTI), dok su ostalih 11 partnera razvojne agencije, univerziteti i tehnološki parkovi iz Njemačke, Mađarske, Češke, Slovačke, Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine.

Opšti cilj projekta je da ojača saradnju svih aktera u oblasti ekoloških inovacija, sa posebnim akcentom na razvoj i praktičnu primjenu tehnoloških inovacija u Dunavskom regionu.

Specifični cilj projekta je unapređenje okvirnih uslova za uvođenje ekološki prihvatljivih tehnologija.

Osnovne projektne aktivnosti: dokumentovane edukativne aktivnosti, izrada strategija za unapređenje institucionalnog i infrastrukturnog okvira za razvoj i inovacije, kreiranje sredstava za unapređenje ambijenta za primjenu eko-inovativnih rješenja u praksi.

Privredna komora Crne Gore je pridruženi partner na projektu, koji je obavezan da brojne metodologije, strategije, akcione planove, biznis studije slučaja, zajedničku izjavu sa preporukama i ostala sredstva za uvođenje i primjenu eko-inovativnih rješenja u praksu preduzeća, koja se budu razvijala i izrađivala u okviru projektnih aktivnosti prezentuje i promovira među domaćim akterima.

Prvi sastanak projektnih partnera održan je 15. i 16. februara u Bratislavi. Ključni dokument s kojim postavljene ciljeve treba dovesti u sklad kako bi se maksimizovala korist i održivost projektnih rezultata je Direktiva EU 2012/27/EU – Direktiva o energetske efikasnosti, koja promovira ostvarenje evropskih ciljeva u ovoj oblasti do 2020. godine i kasnije. Od vitalnog značaja za kompanije koje nude energetske usluge jeste da posjeduju konkurentna rješenja, da umiju da privuku klijente i efektivno upravljaju projektima. Prezentovani su primjeri uspješne primjene rezultata naučno-istraživačkog rada u produktivnoj upotrebi obnovljivih izvora energije, prije svega energije sunca. Predstavljene su i dvije uspješne kompanije koje se bave eksploatacijom obnovljivih izvora energije: Kompanije VOLTIA i SOLVE iz Bratislave

Nastavljen je rad na kompletiranju jedne zajedničke međunarodne strategije i jednog akcionog plana za primjenu rezultata eko-inovativnih istraživanja u praksi na nivou Dunavske regije, jedne zajedničke izjave sa preporukama kreatorima politika u zemljama Dunavske regije.

U toku je i rad na kreiranju jedne šeme i jednog biznis plana za uspostavljanje i operativnost virtualne laboratorije, izrada vodiča za prevođenje eko-inovativnih rješenja na tržište, jedan plan održivosti i pet biznis studija slučaja o uvođenju i primjeni ekoloških tehnologija u proizvodni proces preduzeća. Sva navedena dokumenta i alati će nakon kompletiranja biti prezentovani zainteresovanim subjektima u Cr-

noj Gori.

Zeleni forum održan je od 30. novembra do 1. decembra u Brnu, u Češkoj. Cilj ovog foruma je bio da naglasi značaj modernih održivih rješenja za svakodnevni život, a čiji je fokus na zaštiti životne sredine, kroz diskusije između predstavnika državnih institucija Češke, naučnih institucija i biznis sektora koji se bavi inovacionim tehnologijama. Kroz tri panela na ove teme i B2B sastanke predstavljeni su projekti koji nude rješenja u savremenoj energetici (korišćenje obnovljivih izvora energije, akumulacija energije), saobraćaj (e-mobilnost) i cirkularna ekonomija (primjenjivost materijala, energije i otpadne vode). Na Forumu su start-up-ovi i studenti prezentovali početne projekte za održiva rješenja koja osiguravaju konkurentnost na globalnom tržištu.

Predviđeno je da projekat traje do juna 2019. godine.

RAZVOJ NISKOKARBONSKOG TURIZMA U CRNOJ GORI

Projekat „Razvoj niskokarbonskog turizma u Crnoj Gori” realizuju Program Ujedinjenih nacija za razvoj (UNDP), Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Privredna komora Crne Gore, a finansira Globalni fond za životnu sredinu.

Cilj projekta je smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte (prvenstveno CO₂) u sektoru turizma i negativnog uticaja na životnu sredinu kroz: podršku transformaciji turističke ponude i jačanje međunarodne pozicije Crne Gore kao zelene destinacije, povećanje nivoa efikasnog korišćenja energije, promovisanje održivog prostornog planiranja i razvoja održivih vidova transporta, uspostavljanje finansijskih mehanizama za podršku mjera ublažavanja klimatskih promjena u turizmu i edukaciji javnosti i promovisanje principa niskokarbonskog/održivog turizma.

Privredna komora je uključena u implementaciju projektnih aktivnosti koje se odnose na uspostavljanje finansijskih mehanizama za podršku mjera ublažavanja klimatskih promjena u turizmu.

Privredna komora i UNDP su potpisali u februaru Standardno pismo sporazuma o implementaciji projekta „Razvoj niskokarbonskog turizma u Crnoj Gori”. Shodno preuzetim obavezama, Komora je u 2017. godini realizovala Javni poziv za pružanje finansijske podrške inovativnim, investicionim projektima, koji doprinose ublažavanju efekata klimatskih promjena u sektoru turizma na teritoriji Crne

Gore i uzela učešće u promociji projekta i širenju informacija o značaju održivih projekata koje se odnose na niskokarbonski turizam.

Nakon pripreme Priručnika za podnosiocima prijava, Komora je 9. februara objavila Javni poziv za pružanje finansijske podrške inovativnim, investicionim projektima, koji doprinose ublažavanju efekata klimatskih promjena u sektoru turizma na teritoriji Crne Gore. Sredstva opredijeljena Javnim pozivom namijenjena su za sufinansiranje troškova nabavke i instalacije nove opreme (postrojenja, rasvjeta, sistemi grijanja i hlađenja, solarni paneli/fotonaponske ćelije, vozila itd.) i izvođenja građevinskih radova na objektima (izgradnja i rekonstrukcija).

Komora je u saradnji sa predstavnicima UNDP-a, organizovala info dane u Podgorici (14. februar), Baru (16. februar), Herceg Novom (17. februar), Plužinama (20. februar), Bijelom Polju (21. februara) i Budvu (9. marta), na kojima je prezentovan Javni poziv i predstavljen Priručnik za podnosiocima prijava. Info danima je prisustvovalo 89 učesnika, predstavnika organa lokalne uprave, privrednih društava, obrazovnih institucija i nevladinih organizacija.

Na Javni poziv je pristiglo ukupno 40 predloga projekata, od čega 20 iz privatnog, 19 iz javnog i jedan iz nevladinog sektora.

Komisija za ocjenu i odabir projekata, u čijem radu su učestvovali predstavnici Komore, donijela je odluku da se finansijski podrže 22 projekta, sa ukupno 674.257,00 eura nepovratnih sredstava.

Privredna komora je sa podnosiocima predloga projekata, kojima su na osnovu Javnog poziva odobrena sredstva, zaključila ugovore kojima se uređuju prava, obaveze i odgovornosti ugovornih strana, rokovi za realizaciju ugovora, postupak izvještavanja i dr. Bespovratna sredstva, do maksimalnog iznosa sufinansiranja prihvatljivih troškova, isplaćuju se nakon završetka projekta.

Do 31. decembra 2017. godine realizovano je sedam projekata i isplaćena bespovratna sredstva u iznosu od 143.445,00 eura.

Predviđeno je da projekat traje do 2019. godine.

BOLJI PRISTUP RASTU: KLASTERI I KONKURENTNOST - UMREŽAVANJE JADRANSKE REGIJE (BACAR)

Projekat BACAR je odobren u okviru prvog poziva IPA programa prekogranične saradnje za Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu i Crnu Goru 2014-2020, tematski prioritet "Jačanje konkurentnosti i razvoja po-

slovnog okruženja u programskoj oblasti".

Opšti cilj projekta je jačanje institucionalne infrastrukture i usluga u sektoru malih i srednjih preduzeća, unapređivanje konkurentnosti kroz izgradnju pristupa klastera u oblastima kreativne industrije, turizma i ruralnog razvoja.

Aktivnosti na projektu usmjerene su na uspostavljanje tri nacionalna klastera (kreativna industrija, turizam i lokalna hrana) i njihovu prekograničnu saradnju, unapređivanje poslovnih i inovacionih kapaciteta u saradnji sa institucijama koje pružaju podršku i ulazak na nova tržišta i promociju internacionalizacije klastera.

Vodeći partner na projektu je Opština Kotor a partneri su: Privredna komora Crne Gore, Javna ustanova RERA S.D. za koordinaciju i razvoj Splitsko-dalmatinske županije, Ministarstvo gospodarstva Hercegovačko-Neretvanske županije i Područna privredna komora Trebinje.

Prvi sastanak projektnih partnera održan je u Kotoru, 24. i 25. avgusta, na kojem je razmatrana metodologija rada na uspostavljanju klastera, analiziran i usvojen plan aktivnosti za sljedećih šest mjeseci, i predstavljen i usvojen Plan vidljivosti i komunikacije.

Komora je pripremila bazu podataka o preduzećima-potencijalnim članicama klastera, smjernice za izbor eksternog eksperta i analizirala zakonodavni okvir i iskustva u regionu u vezi sa uspostavljanjem klastera.

U Trebinju je 7. novembra održan sastanak projektnih partnera sa ciljem da se napravi presjek stanja na projektu, napravi plan aktivnosti za naredna četiri mjeseca i dogovori angažovanje glavnog eksperata za svaki od tri klastera, što je preduslov za realizaciju ključnih projektnih aktivnosti.

Predviđeno je da projekat traje do juna 2019. godine.

KANDIDOVANI PROJEKTI

(Rezultati evaluacije prihvatljivosti kandidovanih projekata se očekuju početkom 2018.)

PROGRAM: ADRION (Interreg Jadransko jonski program)

Jačanje procesa intelektualne svojine i tehnološkog transfera u sektorima zelene mobilnosti (SHIPmEnTT)

Cilj projekta je da se napravi presjek stanja u plavim ekonomijama regiona i utvrdi mogući scenario razvoja ovog sektora kao i preporuke kako da se tehnološki transfer i inovacije zaštite kada je u pitanju ova oblast. Područje djelovanja bi osim mora obuhvatilo jezera i rijeke.

Partneri: Fondacija za istraživanje i tehnologiju Grčke (vođa projekta), AREA tehnološki park, Italija, ASTER, Italija, Privredna komora Republike Srpske, Regionalna razvojna Agencija Zlatibor, Srbija, Privredna komora Crne Gore, Privredna komora Venecije, Italija, Tehnocentar Univerziteta iz Maribora, Regionalna razvojna agencija Vlora, Albanija i Razvojna agencija iz Šibenika, Hrvatska.

Trajanje: 24 mjeseca

PROGRAM: Dunavski transnacionalni program prekogranične saradnje

Jačanje kompetencija za ekološke inovacije i izgradnja održivih biznisa u Dunavskoj regiji – Eco Business Danude

Osnovni cilj projekta je uspostavljanje održivog okvira za podršku poslodavcima i zaposlenima u uvođenju ekološki i troškovno efikasnih poslovnih rješenja. Lokalne i regionalne potrebe uključujući i presjek trenutnog stanja u pogledu ekološki efikasnih tehnologije će biti identifikovani uz izradu odgovarajućih preporuka. Organizacija inovativnih radionica, transfer znanja i tehnologija i razmjena dobrih praksi će obuhvatiti lokalne industrije, akademsku zajednicu, ključne institucionalne aktere i civilni sektor.

Partneri: Grad Beč (vodeći partner), Bečki Univerzitet za ekonomiju i biznis, Grad Budimpešta, Grad Kecskemet (Mađarska), Privredna komora Győr – Moson – Sopron County (Mađarska), Grad Temišvar, Grad Grad, Grad Denkstatt, Grad Sofija, Projekat Zeleni Grad (Beč), Asocijacija zelenih gradova (Austrija), Asocijacija nacionalnih centara za održivu proizvodnju i potrošnju (Austrija)

Trajanje: 36 mjeseci

PROGRAM: IPA CBC IT-AL-ME

Jačanje poslovnih registara (BRE)

Cilj projekta je unapređenje ambijenta za kreiranje zajedničkog tržišta za MSP u prekograničnoj oblasti. Dobar poslovni registar može znatno popraviti biznis okruženje kroz olakšan pristup informacijama, ažuriranje podataka, redukciju troškova MSP, smanjenje troškova održavanja registra za javni sektor, omogućava efikasnija sredstva za istraživanje tržišta i uspostavljanje poslovnih kontakata i poslovnog monitoringa budući da je informacija pokretač koji dinamizira sistem. Aktivnosti će obuhvatiti izradu i predlaganje mjera na nivou zakona i politika u oblasti unaprjeđenja poslovnog ambijenta i skraćivanja birokratskih procedura. Predviđena je izrada informatičkih rješenja koja se odnose na efikasniji operativni, procesni menadžment i tehnologiju (softver, hardver, output).

Partneri: Privredna komora Tirane (vodeći partner), Privredna komora Barija, Privredna komora Crne Gore, Ministarstvo ekonomije Albanije, Inovaciono preduzetnički centar TEHNOPOLIS Crna Gora

Trajanje: 24 mjeseca

Mreža visoko specijalizovanih eksperata u ključnim razvojnim tehnologijama (HISTEK)

HISTEK za osnovni cilj ima osnivanje novog prekograničnog klastera na polju obrazovanja u svrhu promocije umrežene inovativne zajednice sposobne da sprovede efikasno udruživanje između preduzeća, obrazovnih institucija i centara za obuku, dajući na taj način unutrašnji podsticaj procesu razvoja savremenih vještina mladih ljudi kompatibilnih potrebama privrede.

Partneri: Ministarstvo prosvjete Crne Gore (vodeći partner), Privredna komora Crne Gore, Privredna komora Barija, Privredna komora Tirane, Univerzitet "Aleksander Moisiu" u Draču, Fondacija "Antonio Kućovilo" – Bari.

Trajanje: 24 mjeseca

INTERREG MEDITERANSKI PROGRAM

Open Data for European Open iNnovation (ODEON)

Cilj projekta je da podrži rast klastera i MSP sa naglaskom na zeleni i plavi rast kroz korišćenje dostupnih otvorenih i velikih podataka. ODEON će se usmjeriti na uspostavljanje posredničkih tijela koja će moći da podrže MSP da koriste otvorene javne podatke u dijelu inovativnih usluga i proizvoda.

Partneri: Regija Veneto (vodeći partner), Privredna komora Crne Gore, Hrvatska agencija za mala i srednja preduzeća, inovacije i investicije, Tehnološki park Ljubljana, Grčko slobodno otvoreno društvo za softver, SARGA - Vlada Aragona, Privredna, industrijska, zanatska i poljoprivredna komora Padove, Agencija za održive mediteranske gradove i teritorije, Fondacija za tržište inovacije znanja, Regija Krita, Autonomna regija Sardinija, Vlada Aragona (Odsjek za istraživanje i inovacije), Univerzitet Padove, Univerzitet Krita, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva Republike Hrvatske.

Trajanje: 30 mjeseci.

8. ADMINISTRATIVNI POSLOVI

USKLAĐIVANJE REDOVA VOŽNJE U MEĐUNARODNOM PREVOZU

U skladu sa Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju i Pravilima o načinu, postupku i kriterijumima za usklađivanje redova vožnje u međumjesnom prevozu i prevozu u međunarodnom drumskom saobraćaju završena je procedura usaglašavanja redova vožnje u međunarodnom drumskom saobraćaju za sezonu 2017/2018. godinu.

Ukupno je predato 83 predloga redova vožnje, od čega su 81 novi redovi vožnje i 2 stari redovi vožnje sa promjenom. Usaglašeno je 70 novih redova vožnje i 2 stara reda vožnje sa promjenom. U radu komisije za usklađivanje redova vožnje u međunarodnom saobraćaju učestvovali su predstavnici Privredne komore i Ministarstva saobraćaja i pomorstva.

USKLAĐIVANJE REDOVA VOŽNJE U MEĐUMJESNOM PREVOZU

U skladu sa Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju i Pravilima o načinu, postupku i kriterijumima za usklađivanje redova vožnje u međumjesnom prevozu i prevozu u međunarodnom drumskom saobraćaju završena je procedura usaglašavanja redova u međumjesnom drumskom saobraćaju za sezonu 2017/2018. godinu.

Ukupno je predato 59 predloga redova vožnje, od čega su 53 novi redovi vožnje i 6 stari redovi vožnje sa promjenom. Usaglašeno je 48 novih redova vožnje i 6 starih redova vožnje sa promjenom. Evidentirana su 302 stara reda vožnje.

IZBOR NOVOG DOMAĆEG PREVOZNIKA

U skladu sa Zakonom o prevozu u drumskom saobraćaju i Pravilima o kriterijumima, postupku i načinu određivanja novog domaćeg prevoznika, sprovedena je procedura izbora novog domaćeg prevoznika za sezonu 2017/2018.

ATA KARNETI

Privredna komora Crne Gore je od 1. decembra 2008. godine nadležna za izdavanje ATA karneta – međunarodnih carinskih dokumenata koji se koriste za pojednostavljivanje privremenog izvoza robe u stranu zemlju s rokom važenja do godinu dana.

U 2017. godini izdata su 282 ATA karneta.

TIR

TIR karnet je međunarodni tranzitni dokument koji omogućava da bez dodatne procedure u carinskom području, a pod okriljem TIR konvencije, prevoznik obavi uslugu transporta u najkraćem vremen-

skom periodu. TIR karnet, kao jedan od glavnih stubova TIR sistema, po osnovu konvencije predstavlja vrstu osiguranja robe u transportu, pa je samim tim i najsigurniji sistem pri obavljanju istog.

U 2017.godini izdato je 86 TIR karneta.

SERTIFIKATI I POTVRDE

Na osnovu javnih ovlaštenja Komora je u 2017.godini izdala ukupno 1851 raznih dokumenta (uvjerenja o domaćem porijeklu robe, uvjerenja o domaćem nepreferencijalnom porijeklu robe, ovjere cjenovnih lista i dr.).

CENTAR ZA EDUKACIJU U DRUMSKOM SAOBRAĆAJU

Novim Zakonom o drumskom saobraćaju, predviđeno je da cjelokupan posao profesionalne obuke vozača i menadžera u drumskom saobraćaju obavlja Privredna komora kao javno ovlaštenje.

Riječ o još jednom javnom ovlaštenju koje jača poziciju Komore. Posebno je značajno istaći da finansiranje svih troškova vezanih za funkcionisanje Centra i njegovih organa se obezbeđuje od prihoda za obavljanje djelatnosti Centra.

Imajući u vidu Ugovor o osnivanju Evropske Unije i direktivu EZ 2003/59 kao i obavezu koja proizilazi iz Povelje o kvalitetu (Quality Charter) obavezno je sprovođenje obuke vozača i menadžera koji učestvuju u upravljanju prevoza robe i putnika. Realizacijom ove obaveze Crna Gora bi zadržala mogućnost korišćenja kvote CEMT dozvola na dosadašnjem nivou.

Za obavljanje ovog posla, neophodan preduslov je akreditacija kod međunarodno priznate institucije. Privredna komora se akredituje kod IRU Akademije, koja je najznačajnija međunarodna institucija iz oblasti drumskog saobraćaja.

9. SUDOVI PRI KOMORI

Pri Komori djeluju Arbitražni sud i Sud časti, koji su samostalni u odlučivanju.

Nastavljena je saradnja sa Arbitražama Hrvatske, Slovenije i Srbije u cilju unapređenja alternativnog načina rješavanja sporova

Rješavanje privrednih sporova putem arbitraže predstavlja poslovni model u cilju izbjegavanja skupih parnica koje se vode pred redovnim sudovima. Polazeći od te činjenice, Arbitražni sud obezbjeđuje podršku za rješavanje domaćih i međunarodnih sporova putem arbitraže u skladu sa svojim i drugim pravilima i procedurama koje stranke dogovore.

10. INFORMISANJE

Informativne aktivnosti su se odvijale kroz nastupe u medijima, informisanje putem veb sajta Privredne komore Crne Gore i mjesečnika "Glasnik".

U medijima su nastupali predstavnici Komore ili privrednici koji aktivno učestvuju u radu organa i tijela Komore. U 2017. godini objavljeno je 3.423 informacija.

Na veb sajtu Komore www.privrednakomora.me u 2017. godini objavljeno je 328 članaka vezano za aktivnosti Komore, poslovne vijesti ili najave događaja. Sajt je zabilježio 232.333 posjeta, što je za 21,5% više u odnosu na 2016. godinu. U ovoj godini pregledano je 14,5% više stranica ili ukupno 431.151.

Izdato je dvanaest brojeva "Glasnika", na ukupno 860 strana.

godina

PRIVREDNA
KOMORA
CRNE GORE

PRIVREDNA KOMORA CRNE GORE
CHAMBER OF ECONOMY OF MONTENEGRO

☎ +382 20 230 545

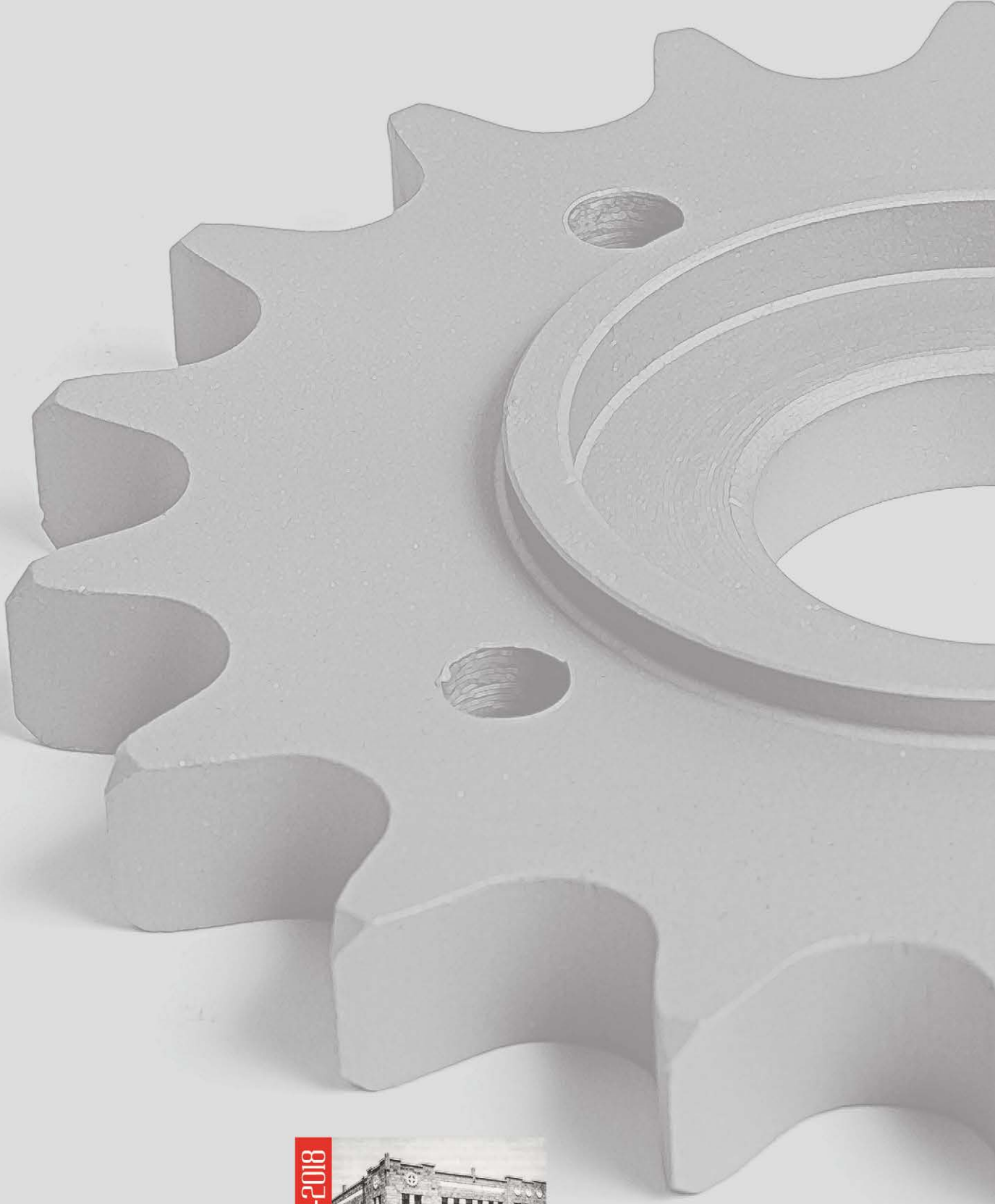
☎ +382 20 230 493

@ pkcg@pkcg.org

🌐 www.privrednakomora.me

📍 Novaka Miloševa 29/II
81000 Podgorica, Montenegro

PRIVREDNA KOMORA CRNE GORE
CHAMBER OF ECONOMY OF MONTENEGRO